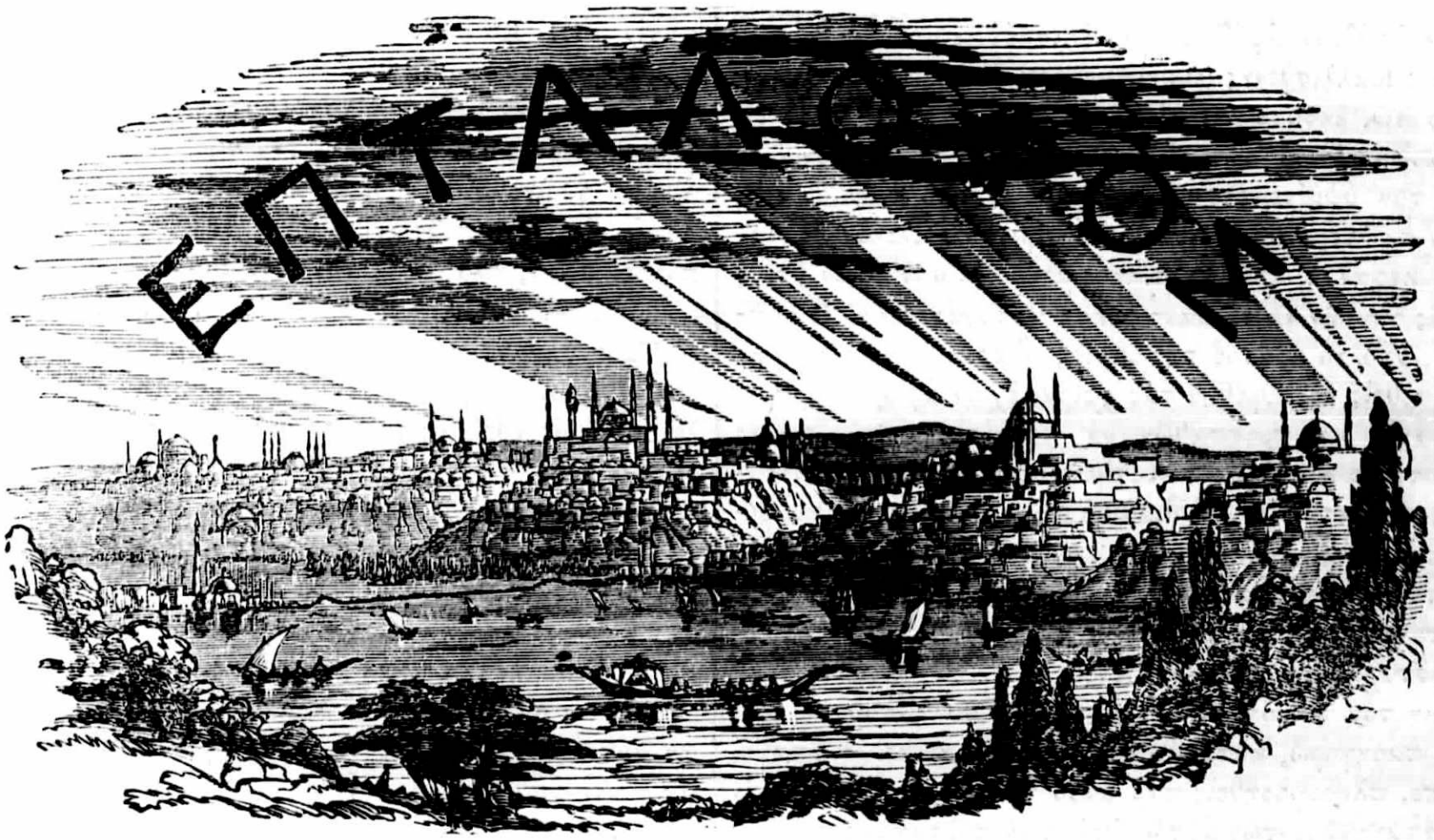

30 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1863. ΕΤΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ. ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 34.

ΛΥΣΙΜΑΧΟΣ Ἢ ΤΟ ΠΕΠΡΩΜΕΝΟΝ.

Ὅτε Ἀλέξανδρος ὁ Μέγας κατέστρεψεν ὁλοτελῶς τὸ κράτος τῶν Περσῶν, ἠθέλησε νὰ θεωρῆται παρὰ πάντων ὡς υἱὸς τοῦ Διός. Οἱ Μακεδόνες ἠγανάκτουν, βλέποντες τὸν ἡγεμόνα τοῦτον νὰ ἐρυθριᾷ διότι ἔσχε πατέρα τὸν Φίλιππον, ἡ δὲ ἀγανάκτησίς των ηὔξησεν ἔτι μᾶλλον, ὁπότε τὸν εἶδον ἀσπαζόμενον τὰ ἤθη, τὰ ἔθιμα καὶ τὴν ἐνδυμασίαν αὐτὴν τῶν Περσῶν. Πάντες δὲ, ὡς εἰκὸς, ἤλεγχον ἑαυτοὺς, ὡς συνεργήσαντας εἰς τὴν προαγωγὴν ἀνδρὸς ἀρχομένου ἤδη νὰ τοὺς καταφρονῇ.

Φιλόσοφός τις, ὀνόματι Καλλισθένης, ἠκολούθει τὸν βασιλέα καθ' ὅλας αὐτοῦ τὰς ἐκστρατείας. Ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν προσαγορεύει αὐτὸν κατὰ τὴν τῶν Ἑλλήνων συνήθειαν.

— Καὶ πῶς δὲν μὲ προσκυνεῖς ἐδαφιαίως; ἠρώτησεν αὐτὸν πλήρης ὀργῆς ὁ Ἀλέξανδρος.

— Βασιλεῦ! προσέθηκεν ὁ Καλλισθένης, εἶσθε ἀρχηγὸς δύο ἐθνῶν· καὶ τὸ μὲν ἐξ αὐτῶν, δοῦλον καὶ πρὶν τὸ ὑποτάξητε, οὐχ ἧττον ὑπάρχει καὶ ἀφοῦ τὸ ἐνικήσατε· τὸ δ' ἕτερον, ἐλεύθερον πρὶν σᾶς δώσῃ χεῖρα ἀρωγὸν διὰ νὰ κερδήσητε τόσας νίκας, εἶνε τοιοῦτον καὶ ἀφοῦ τὰς ἀπεκτήσατε. Εἶμαι Ἕλλην, βασιλεῦ, καὶ τὸ ὄνομα τοῦτο εἰς τοσαύτην περιωπὴν τὸ ὑψώσατε, ὥστε, χωρὶς νὰ σᾶς ἀδικήσω, δὲν μᾶς ἐπιτρέπεται εἰς τὸ ἑξῆς νὰ τὸ ἐξουδενίζωμεν!»

Τὰ ἐλαττώματα τοῦ Ἀλεξάνδρου ἦσαν ἐπίσης μεγάλα ὡς καὶ αἱ ἀρεταὶ αὐτοῦ. Τρομερὸς ἦτο ἐν τῇ ὀργῇ του, ἥτις καθίστα αὐτὸν σκληρὸν μέχρις ἀπανθρωπίας. Ἀγανακτήσας λοιπὸν διὰ τὴν πρὸς αὐτὸν παῤῥησίαν τοῦ Καλλισθένους, διέταξε νὰ τῷ ἀποκόψωσι τοὺς πόδας καὶ τὰ ὦτα, καὶ θέσαντες ἐντὸς σιδηροῦ κλωβίου νὰ τὸν ἐπιδεικνύωσιν εἰς ὅλον τὸν στρατόν.

Ἠγάπων τὸν Καλλισθένην, καὶ ὁσάκις ὑπέκλεπτον ἐκ τῶν ἀσχολιῶν μου ὥρας τινὰς διαχύσεως, τὰς μετεχειριζόμην εἰς τὴν μετ' αὐτοῦ συναναστροφήν. Ἂν δὲ εἶμαι συστηματικὸς φίλος τῆς ἀρετῆς, τοῦτο τὸ ὀφείλω εἰς τὰς ἐντυπώσεις, τὰς ὁποίας αἱ διδαχαὶ τοῦ ἀγαθοῦ τούτου φιλοσόφου καὶ πατριώτου ἐνεποίησαν εἰς ἐμέ.

Ἀπελθὼν πρὸς ἐπίσκεψίν του, «Χαῖρε, τῷ εἶπον, ἔνδοξε δυστυχῆ, ὃν βλέπω κεκλεισμένον ὡς ἄγριον θηρίον ἐντὸς σιδηροῦ κλωβίου, διὰ μόνην τὴν αἰτίαν ὅτι ὑπῆρξες ὁ μόνος φιλαλήθης ἄνθρωπος τοῦ στρατοῦ.

— Λυσίμαχε, μοὶ εἶπεν ὁ φιλόσοφος· ὁσάκις εὑρίσκομαι εἰς θέσιν δεομένην δυνάμεως καὶ θάῤῥους, νομίζω ὅτι εὑρίσκομαι ἐν τῇ οἰκείᾳ θέσει. Τῇ ἀληθείᾳ, ἂν οἱ θεοὶ μὲ ἔθετον ἐπὶ τῆς γῆς μόνον ὅπως διάγω τρυφηλὸν βίον, θὰ ἐνόμιζον ὅτι μάτην μὲ ἐπροίκισαν μὲ λογικὸν νοῦν καὶ μὲ ἀθάνατον ψυχήν· ἂν ἐπλάσθημεν πρὸς τὸ ἀπολαμβάνειν ἁπλῶς τῶν ἡδονῶν, τῇ ἀληθείᾳ πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι εἴμεθα πολὺ ἠδικημένοι. Πλὴν μὴ νομίσῃς ὅτι εἶμαι καὶ τόσον ἀναίσθητος, ὥστε νὰ σὲ βλέπω ἀταράχως διακινδυνεύοντα πρὸς χάριν μου. Ὅτε ἦλθες, κατ' ἀρχὰς ηὐχαριστήθην· πλὴν ἔστω αὕτη, πρὸς Θεοῦ, ἡ τελευταία ἐπίσκεψίς σου, καὶ μὴ ἔχε τὴν σκληρότητα τοῦ νὰ ἐπιπροσθέτῃς εἰς τὰς δυστυχίας μου καὶ τὰς ἰδικάς σου!

— Καλλισθένη, τῷ εἶπον, θὰ σὲ ἐπισκέπτωμαι καθ' ἑκάστην. Ἐὰν ὁ βασιλεὺς σὲ ἔβλεπεν ἐγκαταλελειμμένον ὑπὸ τῶν ἐναρέτων, δὲν θὰ ἠσθάνετο πλέον τύψεις συνειδότος, ἀλλὰ μᾶλλον θὰ ἐπίστευεν ὅτι εἶσαι ἔνοχος. Ἐλπίζω ὅμως, ὅτι δὲν θὰ ἀπολαύσῃ τὴν εὐχαρίστησιν τοῦ νὰ ἴδῃ ὅτι αἱ τιμωρίαι του μὲ ἐφόβησαν τοσοῦτον, ὥστε νὰ ἐγκαταλείψω ἀρχαῖον φίλον.»

Ἐξηκολούθουν ἀφόβως τὰς ἐπισκέψεις μου· μίαν τῶν ἡμερῶν ὁ Καλλισθένης μοὶ εἶπεν: «Οἱ ἀθάνατοι θεοὶ μὲ ἐνθαρρύνουσιν, ἔκτοτε δὲ αἰσθάνομαι ἐν ἐμαυτῷ θεῖόν τι, ὅπερ μοὶ ἀφῄρεσε τὴν αἴσθησιν τῶν πόνων. Εἶδον καθ' ὕπνους τὸν ὑψιβρεμέτην Δία, σὺ δὲ ἵστασο πλησίον του, κρατῶν σκῆπτρον εἰς χεῖρας καὶ φέρων βασιλικὸν διάδημα ἐπὶ κεφαλῆς. Σὲ ἔδειξε πρός με, καὶ μοὶ εἶπεν ὅτι ἡ πρόθεσίς του ἦν νὰ σὲ καταστήσῃ εὐτυχέστερον. Ἡ συγκίνησις, ὑπὸ τὸ κράτος τῆς ὁποίας διετέλουν, μὲ ἐξήγειρεν· ἐγερθεὶς δὲ, εὑρέθην τὰς χεῖρας ἔχων ὑψωμένας πρὸς τὸν οὐρανὸν καὶ προσπαθῶν νὰ ψελλίσω: «Ζεῦ, πάτερ ἀνδρῶν τε θεῶν τε! ἂν ὁ Λυσίμαχος μέλλῃ νὰ βασιλεύσῃ, δὸς νὰ βασιλεύσῃ ἐν δικαιοσύνῃ.» Λυσίμαχε, γνώρισον ὅτι θὰ ἄρξῃς μίαν ἡμέραν· πίστευσον ἄνθρωπον ὄντα φίλον τοῖς θεοῖς, καθότι ὑποφέρει διὰ τὴν ἀρετήν.»

Ἐν τούτοις, πληροφορηθεὶς ὁ Ἀλέξανδρος ὅτι ἐσεβόμην τὴν δυστυχίαν τοῦ Καλλισθένους, ὅτι ἐσύχναζον πρὸς ἐπίσκεψίν του καὶ ὅτι ἐτόλμων νὰ τὸν συλλυποῦμαι καὶ νὰ τὸν παρηγορῶ, κατελήφθη ὑπὸ νέας μανίας. «Ὕπαγε, μοὶ εἶπε, πληροφορηθεὶς παρ' ἐμοῦ τοῦ ἰδίου τὴν ἀλήθειαν τῶν καταγγελθέντων αὐτῷ, ὕπαγε νὰ πολεμήσῃς μὲ τοὺς λέοντας, ὦ δυστυχῆ, ὅστις ἀρέσκεσαι νὰ συζῇς μετὰ τῶν ἀγρίων θηρίων.» Ἀνέβαλλεν ὅμως τὴν ποινὴν, ἵνα γίνῃ γνωστὴ εἰς πάντας, καὶ οὕτω χρησιμεύσω ὡς φόβητρον εἰς τοὺς λοιποὺς ἀξιωματικούς, καὶ ὅπως δοθῇ εἰς ὅλον τὸν στρατὸν ἓν παράδειγμα πῶς τιμωρεῖ ὁ ἡγεμών του τὴν ἀπείθειαν.

Τὴν προτεραίαν τῆς προσδιορισθείσης ἡμέρας διὰ τὴν τιμωρίαν μου, ἔγραφον πρὸς τὸν Καλλισθένην τὰ ἑξῆς: «Ἐντὸς ὀλίγου ἀποθνήσκω! πάντα δὲ, ὅσα μοὶ προέλεγες περὶ τοῦ μέλλοντός μου, ἐξηλείφθησαν ἐκ τῆς διανοίας μου· ἐπεθύμουν νὰ μετριάσω τὰ δεινὰ ἀνδρὸς, οἷος σὺ, ἀλλὰ βλέπω ὅτι ἀδύνατον εἶνε νὰ διαφύγῃ τις τὸ πεπρωμένον.»

Ὁ Πράξιππος, εἰς ὃν εἶχον ἐμπιστευθῆ τὴν πρὸς τὸν Καλλισθένην ἐπιστολὴν, μοὶ ἔφερε τὴν ἑξῆς ἀπάντησιν: «Λυσίμαχε, ἐὰν οἱ θεοὶ ἀπεφάσισαν νὰ βασιλεύσῃς, ὁ Ἀλέξανδρος δὲν δύναται νὰ σοὶ ἀφαιρέσῃ τὴν ζωὴν, ἐπειδὴ πώποτε οἱ ἄνθρωποι δὲν ἀνθίστανται εἰς τὰς βουλὰς τῶν θεῶν. Ἀνδρίζου λοιπὸν καὶ θάρρει!»

Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη μὲ ἐνεθάρρυνε πραγματικῶς, καὶ σκεπτόμενος ὅτι οἱ εὐτυχέστεροι τῶν ἀνθρώπων, ὡς ἐπίσης καὶ οἱ δυστυχέστεροι, περιφρονοῦνται ὡσαύτως ὑπὸ τῆς θείας χειρὸς, ἀπεφάσισα νὰ διευθύνω ἐμαυτὸν οὐχὶ διὰ τῶν ἐλπίδων ἀλλὰ διὰ τοῦ θάρρους μου, καὶ νὰ ὑπερασπισθῶ μέχρι τέλους ζωὴν ὑπισχνουμένην τόσας μεγάλας ἐπιτυχίας.

Μὲ ὡδήγησαν εἰς τὸ στάδιον, πέριξ δ' ἐμοῦ συνωθεῖτο ἄπειρον πλῆθος, ὅπερ ἔμελλε νὰ γείνῃ μάρτυς τῆς ἀνδρίας ἢ τῆς δειλίας μου. Ἀπέλυσαν κατ' ἐμοῦ λέοντα· ἐγὼ δὲ, περιτυλίξας τὸν μανδύαν περὶ τὸν βραχίονα, ἐπαρουσίασα αὐτὸν πρὸς τὸν λέοντα. Ἠθέλησε νὰ τὸν κατασπαράξῃ, ἀλλὰ δράξας κἀγὼ τότε ἐπιτηδείως τὴν γλῶσσαν, τῷ τὴν ἀπόσπασα ῥίψας αὐτὴν πρὸ τῶν ποδῶν μου· τὸ θηρίον ἔπεσε σφαδάζον εἰς τὸ αἷμά του, οἱ δὲ ἄγριοι μυκηθμοί του κατὰ μικρὸν ἐξέλιπον.

Ὁ Ἀλέξανδρος, φυσικῷ τῷ λόγῳ, ἠγάπα τὰς γενναίας πράξεις· ὅθεν ἐθαύμασε διὰ τὴν τόσην τόλμην καὶ ἀποφασίν μου. Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἐπανέκαμψεν ἐν αὐτῷ ἡ μεγαλοψυχία του· προσκαλέσας με δὲ ἐνώπιόν του καὶ τείνων τὴν χεῖρα, «Λυσίμαχε, μοὶ εἶπε, σοὶ ἀποδίδω τὴν φιλίαν μου, ἀπόδος μοι τὴν σήν. Ἡ ὀργή μου εἰς οὐδὲν ἄλλο ἐχρησίμευσεν, εἰμὴ εἰς τὸ νὰ καταισχύνῃς τὸν Ἀλέξανδρον διὰ πράξεως, ὁμοίαν τῆς ὁποίας ποτὲ δὲν διέπραξεν οὗτος καθ' ὅλον τὸν βίον του.»

. . . . . .

Τελευτήσαντος τοῦ Ἀλεξάνδρου, πάντα τὰ ἔθνη ἔμειναν ἄνευ κυριάρχου. Καὶ οἱ μὲν υἱοί του ἦσαν ἤδη ἀνήλικοι, ὁ δὲ ἀδελφός του Ἀριδαῖος δὲν τὸν διεδέχθη, φονευθεὶς ὑπὸ τῆς Ὀλυμπιάδος, ἥτις οὐδὲν ἕτερον προτέρημα εἶχεν εἰμὴ τὴν θρασύτητα, πᾶν ὅ,τι δὲ εἰς τοὺς ἄλλους ἦν σκληρότης εἰς αὐτὴν ἦτο γενναιότης. Ἀφ' ἑτέρου ἡ Ῥοξάνη, Εὐρυδίκη καὶ Στάτυρα κατετήκοντο ὑπὸ τῆς λύπης, καὶ πάντες οἱ ἐν τοῖς ἀνακτόροις ἐθρήνουν, ἀλλ' οὐδεὶς ἦν ἱκανὸς νὰ βασιλεύσῃ.

Ὅθεν οἱ στρατηγοὶ τοῦ Ἀλεξάνδρου ἔστρεψαν τὰ ὄμματα αὐτῶν πρὸς τὸν θρόνον, ἀλλ' ἡ φιλοδοξία ἑκάστου ἀνεχαιτίσθη ὑπὸ τῆς φιλοδοξίας πάντων. Διεμερίσαμεν ἐν τέλει τὸ Κράτος, καὶ ἕκαστος ἐξ ἡμῶν ἐπίστευσεν ὅτι ἀντεμείφθη ἐπαξίως τῶν κόπων του.

Ἡ τύχη μὲ κατέστησε βασιλέα τῆς Ἀσίας· νῦν δὲ, ὁπότε δύναμαι τὰ πάντα, ἔχω ὑπέρ ποτε ἀνάγκην τῶν συμβουλῶν τοῦ Καλλισθένους.

Εἶμαι βασιλεὺς λαοῦ ἀγαπῶντός με· οἱ πατέρες ποθοῦσι τὴν μακροβιότητά μου, ὡς τὴν τῶν τέκνων των, τὰ δὲ τέκνα φοβοῦνται μήπως μὲ ἀπολέσωσιν, ὡς φοβοῦνται διὰ τοὺς γεννήτοράς των. Οἱ ὑπήκοοί μου εἰσὶν εὐτυχεῖς καὶ ἐγὼ ὡσαύτως, ἀλλ' οἱ ἀναστεναγμοὶ τοῦ Καλλισθένους μοὶ ὑπομιμνήσκουσιν ὅτι ἐναπολείπεταί μοι εἰσέτι κακόν τι νὰ διορθώσω. Τοῦτο δὲ εὑρίσκω μεταξὺ τοῦ λαοῦ μου καὶ ἐμοῦ.

Γ. Ι. ΠΑΠΠΑΖΟΓΛΟΥΣ.

ΤΙΝΑ ΠΕΡΙ ΠΟΙΗΣΕΩΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΣΥΓΧΡΟΝΩΝ ΠΟΙΗΤΩΝ.

Οὐδεὶς ἠμφισβήτησε βεβαίως τῆς ποιήσεως τὴν εὐγενῆ κλῆσιν, καὶ τὴν ἀπ' αὐτῆς ὑψηλὴν ὠφέλειαν εἰς τὰ ἔθνη. Ὅτι αὐτὴ, ἀνωτέρας ἁρμονίας ἀντήχησις, αἴρει τὰς ψυχὰς ὑπὲρ τῆς ὕλης τὴν ἐπαφὴν καὶ ἐκτείνει αὐτὰς εἰς ἀρετὴν καὶ μεγαλοφροσύνην, ἀνυψοῖ τὴν διάνοιαν ἐκ τῶν παρὰ πόδας, ἐκ τῶν ὑλικῶν καὶ τῶν χαμαιζήλων, εἰς τὴν ὑψηλοτέραν ἐκείνην σφαίραν, ἐν ᾗ συγχέονται πάντες οἱ ἐνθουσιασμοὶ καὶ τεκταίνονται πᾶσαι αἱ μεγαλουργίαι, ὅτι εἶνε τέλος ἡ πρώτη τῆς νηπιότητος τροφὴ καὶ διδάσκαλος, ὁ εὐκλεέστερος αὐτῶν στέφανος ἐπὶ τῆς ἀκμῆς των καὶ ἡ γλυκεία παραμυθία ἐπὶ τοῦ γήρως των, τοῦτο ᾐσθάνθη πᾶς ὁ δυνάμενος νὰ αἰσθανθῇ ποίησιν, ἢ ἀνεγνώρισε πᾶς ὁ μελετήσας περὶ αὐτῆς.

Ὅπως ἡ θρησκεία καὶ ἡ γλῶσσα, οὕτω καὶ ἡ ποίησις εἶνε ἡ πιστὴ ἀντανάκλασις καὶ ὁ ἄσφαλτος γνώμων τῆς ἀναπτύξεως τοῦ ἐθνικοῦ πνεύματος. Ἀλλ' ἡ μὲν γλῶσσα, ὡς τὸ κοινὸν καὶ ἀδιάφορον ἔδαφος τῆς ὅλης τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος ἐνεργείας, τότε μάλιστα ἀποδεικνύεται εὐφυὴς καὶ γόνιμος, ὅταν ἀναβλαστήσῃ τὰ εὐώδη ἄνθη καὶ τοὺς ἀγλαοὺς καρποὺς τῆς ποιήσεως· ἡ δὲ θρησκεία, θυγάτηρ καὶ ἄνασσα τῶν οὐρανῶν, πῶς ἀπὸ τοῦ οὐρανίου αὐτῆς ἐνδιαιτήματος ἤθελε γείνει ὁρατὴ, πῶς ἤθελέ ποτε αὐτὸ τοῦτο ἀποκαλυφθῆ εἰς τὸν ἄνθρωπον, τὸ ταπεινὸν καὶ χαμαιγενὲς τοῦτο τέκνον τῆς γῆς, ἄνευ τῆς ποιήσεως; Ἡ ποίησις εἶνε ἡ κλίμαξ τοῦ Ἰακὼβ, ἡ μεταβιβάζουσα τὸν ἄνθρωπον ἐκ τῆς γῆς πρὸς τὸν οὐρανὸν, ἡ ἀναρπάζουσα αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ἐπιγείου σκιόφωτος τῆς γλώσσης καὶ μεταφέρουσα εἰς τὸ αἰθέριον φῶς τῆς θρησκείας. Ἐνωτιζομένη ἐναρμονίους φθόγγους μελῳδίας ἀῤῥήτου καὶ οὐχὶ πλέον ἀνθρωπίνης, συντρίβει διὰ τοῦτο τὰ δεσμὰ τῆς πεζῆς τῶν ἀνθρώπων γλώσσης καὶ δανείζεται τὴν λιγύφθογγον μολπὴν τῆς ἀηδόνος· καὶ, κάτοικος ὄχι πλέον τῆς γῆς, ἀποδύεται διὰ τοῦτο τὸν ὑλοῦφαντον χιτῶνα τῆς γηΐνης ὑπάρξεως, περιβάλλεται τὰς πτέρυγας τὰς λευκὰς τῆς περιστερᾶς καὶ ῥίπτεται εἰς τὰς ἀχανεῖς τοῦ αἰθέρος ἐκτάσεις. Εὐτυχὴς ἡ ποίησις, εὐτυχεῖς ἡμεῖς, ἐὰν εἰς τὰς σελίδας, ὅσας ἐπιστρέψῃ ἄνωθεν φέρουσα, ἀνταυγάσῃ ὁ οὐρανός! εὐτυχεῖς, ἐὰν ἡ περιστερὰ ἐπιστρέψῃ πρὸς ἡμᾶς φέρουσα εἰς τὸ ῥάμφος της κλάδον ἐλαίας! Ὁ κλάδος οὗτος ἔσται τὸ σύμβολον τῆς εἰρήνης, τὸ σύμβολον τῆς συνδιαλλαγῆς τῆς γῆς πρὸς τὸν οὐρανὸν, τῆς ὕλης πρὸς τὴν ἰδέαν.

Ἐκεῖνα τὰ ἔθνη ἐμεγαλύνθησαν πνευματικῶς καὶ ἐδοξάσθησαν, παρ' ὅσοις ἐτελειώθη ἡ διὰ τῆς ποιήσεως συνδιαλλαγὴ αὕτη. Παράδειγμα ἔστω τὸ ἀρχαῖον ἑλληνικὸν ἔθνος, οὐ μόνον ποιητικώτατον ἁπάντων ἀναδειχθὲν, ἀλλὰ καὶ θρησκευτικώτατον συνάμα, καὶ τὴν γλῶσσαν αὐτοῦ ἀναπτύξαν εἰς βαθμὸν τελειότητος μοναδικὸν καὶ ἀνέφικτον. Καὶ ὄντως, τί ἤθελεν εἶσθαι ἡ Ἑλλὰς, ἐὰν ἐστερεῖτο καὶ πάντας μὲν ἐν γένει τοὺς ἀθανάτους αὐτῆς συγγραφεῖς, ἰδίως ὅμως τὸν Ὅμηρον, τὸν Πίνδαρον καὶ τῶν λοιπῶν ἐνδοξοτάτων αὐτῆς ποιητῶν τὸν ἀριπρεπῆ θίασον; Ὡραῖον σῶμα ἄνευ ψυχῆς, ναὸς καλλιμάρμαρος ἔρημος τῆς θεότητος. Ἄνευ τούτων βεβαίως ἡ Ἑλλὰς, ὄνομα γυμνὸν γοητείας καὶ αὐτόχρημα λέξις χαλκόηχος, οὐδέποτε ἤθελεν ἐμπνεύσει εἰς ἅπασαν τὴν Εὐρώπην τὸν ἔξαλλον ἐκεῖνον ὑπὲρ αὐτῆς θαυμασμόν.

Τούτων οὕτως ἐχόντων, ὁμολογουμένως τὴν εὐγενεστέραν τῶν ἰδεῶν συνέλαβον οἱ κατὰ διαφόρους ἐποχὰς ἀναφαινόμενοι ἀγωνοθέται διαφόρων ἐθνῶν, ὅσοι παρώρμησαν διὰ διαγωνισμάτων εἰς τὸν εὐγενῆ τῆς ποιητικῆς ἀμίλλης ἀγῶνα, καὶ δι' ἄδρῶν δωρημάτων ἐκαλλιέργησαν τῆς ἐθνικῆς παιδείας τοὺς μουσοτρόφους λειμῶνας. Δι' ἡμᾶς ἰδίως οὐδεὶς δύναται νὰ ἀρνηθῇ πόσον συνετέλεσεν ἡ ἀξιέπαινος ἐπίνοια τῶν εὐγενῶν τέκνων τῆς πατρίδος ΚΚ. Ἀμβροσίου Ῥάλλη καὶ Θ. Βουτσινᾶ, συστησάντων ποιητικὸν διαγωνισμὸν ἐν Ἑλλάδι, δι' οὗ ἀπεδείχθη ἐναργῶς ὅτι ἐν ταῖς Ἑλληνικαῖς ψυχαῖς δὲν ἐσβέσθη ἐντελῶς ὁ σπινθὴρ τῆς ἄλλοτε τὴν Ἑλλάδα τοσοῦτον λαμπρυνάσης ποιητικῆς φλογός. Διότι, ἀφορμῆς διδομένης εἰς δοκιμίων πολλαπλασίασιν, δύναται ἴσως νὰ ἀναφανῇ ἐν αὐτοῖς καί τι ἀντάξιον τῶν ἀρχαίων προγονικῶν ἀριστοτεχνημάτων, ὡς ὁ ἔμπειρος κηπουρὸς πολλὰ σπείρει σπέρματα εἰς εὔφορον γῆν, προσδοκῶν ἐν τῷ πλήθει αὐτῶν νὰ ἴδῃ φυόμενον τὸ διαπρέψον εἰς ἐντέλειαν καλλονῆς.

Καὶ μή τις εἴπῃ ὅτι ἡ ποίησις, καθὸ ἀκτὶς οὐρανόθεν εἰς τὰς καρδίας ἐλλάμπουσα, δὲν προκαλεῖται διὰ βραβείων καὶ ἄθλων, καθὸ ψυχῶν τινων εὐγενῶν αὐτόματος ἐνθουσιασμὸς, καὶ δὲν ἐκκαίεται διὰ συναγωνισμῶν· διότι πᾶσα ἡ ἱστορία μαρτυρεῖ περὶ τοῦ ἐναντίου. Οὐδέποτε διέλαμψεν εὐκλεέστερος ὁ Γαλλικὸς Παρνασσὸς, ἢ ἐπὶ Λουδοβίκου τοῦ ΙΔ', τοῦ μεγάλου ἐκείνου προστάτου τῶν ποιητῶν καὶ τῶν καλλιτεχνῶν. Οὐδέποτε αἱ Ῥωμαῖαι Μοῦσαι ἐνετρύφησαν εἰς ἀριστουργήματα ὡς ἐπὶ Αὐγούστου καὶ Μαικήνα, οὗ τὸ ὄνομα κατέστη παροιμιῶδες. Καὶ ἡ μεγάλη ζωὴ τῆς ποιήσεως παρὰ τοῖς ἡμετέροις προγόνοις διηνεκὴς ἦν διαγωνισμὸς, ἐν ᾧ πρωταθληταὶ ἠλείφοντο οἱ πρωτότοκοι τῆς δόξης υἱοὶ, καὶ οὐ μόνον δὲν ἀπηξίουν τὸν στέφανον, ἀλλὰ καὶ ἐκθύμως ὑπὲρ αὐτοῦ ἠγωνίζοντο, καὶ ἐγκαυχώμενοι ἀνέθετον αὐτὸν τοῖς θεοῖς, ὁ δὲ Αἰσχύλος, μετὰ καρδίας τετρωμένης διὰ τὴν ἥττάν του, ἀπέθνησκε φυγόπατρις παρὰ τῷ φιλομούσῳ Ἱέρωνι. Βεβαίως τὸ σπέρμα τῆς ποιήσεως ὑπάρχει θεόθεν ἐκτεθειμένον εἰς ψυχὰς ἐκλεκτάς· ἀλλ' ἄνευ προσφυῶν περιστάσεων ἐν τῇ στενοχωρίᾳ βιωτικῶν μεριμνῶν, ἐν κοινωνίᾳ ὅλως ὑλικὴν ἐχούσῃ τάσιν, ὡς ἡ ἡμετέρα, καὶ ὑπὸ τὸ ψῦχος τῆς κοινῆς ἀδιαφορίας ἀπομαραίνεται πρὶν ἀναπτυχθῇ. Ἂν τὸ ἔθνος ἡμῶν ἦν ἄλλο παρ' ὅ,τι εἶνε, ἂν κατὰ χιλιάδας ἠριθμοῦντο ἐν αὐτῷ οἱ γνῶσται καὶ ἐκτιμηταὶ τῆς ποιήσεως καὶ παντὸς καλοῦ ἐν γένει, τὸ στάδιον τοῦ ἀγῶνος βεβαίως ἠνοίγετο ἀφ' ἑαυτοῦ καὶ ἀγωνοθέτης ἦν ἡ φήμη. Ἀλλὰ τούτου μὴ ὄντος, ἡ ἐπίνοια τῶν κατὰ καιροὺς εὐγενῶν ἀγωνοθετῶν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἰσχυροτάτη ἐμψύχωσις τῆς ἀρτιγενοῦς παρ' ἡμῖν ποιήσεως.

Ἀλλ' ἴσως δὲν ἤθελε φανῇ ἀποσκοποῦ νὰ ἀπευθύνωμεν ἐνταῦθα γενικάς τινας νουθεσίας καὶ παρατηρήσεις, πρὸς ὁδηγίαν πάντων τῶν ἐπιζητούντων τὸν καλὸν τῆς ποιήσεως στέφανον.

Πρὸ παντὸς ἄλλου ἀνάγκη ἀπαραίτητος ὅπως λαμβάνῃ ὑπ' ὄψιν ὁ κατερχόμενος εἰς τὸ ποιητικὸν στάδιον τῆς γλώσσης τὴν ἀκριβῆ ἐκμάθησιν. Ὁ ποιητὴς πρέπει νὰ ᾖνε, οὐ μόνον ἔμπειρος τῆς γλώσσης ἣν γράφει, ἀλλ' ἐν αὐτῇ καὶ ἀριστοτέχνης. Ἡ οὐσία τῆς ποιήσεως εἶνε ἡ ἔμπνευσις, ἀλλ' ἡ μορφή της εἶνε ἡ γλῶσσα· καὶ εἰς τὴν τέχνην ταύτην, ἥτις εἶνε ἡ ὑπερτάτη καλλιτεχνία, τὸ κάλλος τῆς μορφῆς ἀπαιτεῖται οὐχ ἧττον ἢ ἡ εὐγένεια τῆς οὐσίας. Περὶ τὴν γλῶσσαν ἀμαθὴς ποιητὴς εἶνε ἀντίφασις, ὡς ἡ τοῦ γλύπτου τοῦ ἀπείρου τῆς σμίλης, ἢ τοῦ ζωγράφου τοῦ ἀνικάνου νὰ διαχειρισθῇ τὴν γραφίδα. Ὅστις δὲν ἠξεύρει τῶν ἀνθρώπων τὴν γλῶσσαν, ἂς μὴ ἀξιοῖ νὰ ὁμιλήσῃ τὴν τῶν θεῶν.

Οὐ μόνον δὲ τῆς γλώσσης, ἀλλὰ καὶ παντοίας ἄλλης παιδείας πρέπει νὰ ᾖνε κάτοχος ὁ ποιητὴς, πρὶν χρισθῇ εἰς Ἱεροφάντην τῶν θυγατέρων τῆς Μνημοσύνης. Ὁ θέλων ἐκ Παρνασσίου τρίποδος νὰ διδάξῃ τοὺς ἄλλους, πρέπει νὰ ᾖνε τῶν ἄλλων σοφώτερος· ὁ τὰς ψυχὰς ἀξιῶν εἰς εὐγενῆ ἐνθουσιασμὸν νὰ ῥυθμίσῃ, πρέπει πρῶτον τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν νὰ ἐντείνῃ εἰς τὴν ὑπερτάτην ἠθικὴν ἁρμονίαν. Ἡ ποίησις εἶνε τῆς διανοίας τὸ κάλλιστον βλάστημα, ἀλλ' εὐγενεῖς παράγει τοὺς βλαστοὺς μόνη ἡ καλλιέργεια. Ναὶ, φύονται μὲν ἐπὶ τῶν ὀρέων ἄπλαστά τινα προϊόντα ποιήσεως, ἔχοντα πολλάκις τὰς ἀγρίας καὶ ἀφελεῖς καλλονάς των, ἀλλ' ἡ ἐμβριθὴς Μοῦσα ἐκ τῶν κηπευτῶν κυ-

ρίως πλέκει τὴν ἀνθοδέσμην της, καὶ δυσκόλως δύναται νὰ καταδειχθῇ μέγας ποιητής, ὅστις δὲν ἦν συγχρόνως εἷς τῶν μᾶλλον πεπαιδευμένων τοῦ καιροῦ καὶ τοῦ ἔθνους του. Ὡς παράδειγμα προκείσθω ὁ Γερμανὸς Γαίτης, εἰς ὃν ἡ ἐπιστήμη πολλὰς καὶ σπουδαίας ὀφείλει ἀνακαλύψεις· προκείσθω ὁ Βολταῖρος, ὁ πανεπιστήμων ἐκεῖνος, ὅστις ἐν παντὶ σχεδὸν κλάδῳ τῆς ἀνθρωπίνης σοφίας ἐπρώτευε· προκείσθω τέλος αὐτὸς ὁ θεῖος Ὅμηρος, ὅστις, αὐτὸς μᾶλλον ἢ ὁ ἥρως του,

πολλῶν ἀνθρώπων εἶδεν ἄστεα καὶ νόον ἔγνω.

Παρὰ πεπαιδευμένοις, ἢ κἂν τὴν παιδείαν ἐπιδιώκουσιν ἔθνεσιν, ὁ ἀμαθὴς ποιητὴς ἀπολείπεται τῆς ὑψηλῆς αὐτοῦ κλήσεως, καὶ ἡ φαντασία αὐτοῦ, ὁσηδήποτε καὶ ἂν ὑποτεθῇ, μὴ ἑρματισθεῖσα διὰ θετικῶν γνώσεων, εἶνε σχεδὸν ἀδύνατον νὰ εὐπλοήσῃ ἐν τῇ ἀτάκτῳ ἐμπνεύσει της. Μεταξὺ δὲ τῶν γνώσεων τούτων, περιττὸν ἴσως νὰ ὑπενθυμίσωμεν ὅτι, μετὰ τὴν βαθεῖαν μελέτην τῶν προσῳδικῶν καὶ τῶν τῆς ποιητικῆς τέχνης κανόνων, τὴν πρώτην πρέπει νὰ ἐπέχῃ θέσιν ἡ ἐνδελεχὴς σπουδὴ τῶν ἔργων τῶν λοιπῶν ποιητῶν, καὶ μάλιστα ἡ τῶν προγονικῶν ἡμῶν ἀριστουργημάτων, ἅτινα, τοῦ καλοῦ καὶ ὑψηλοῦ τὸν ἀνυπέρβλητον πήξαντα ὅρον, δύνανται καὶ τὴν φιλοκαλίαν καὶ τὴν γλῶσσαν (1) καὶ τὴν αἴσθησιν τοῦ νέου ποιητοῦ νὰ ῥυθμίσωσιν.

Ἀλλὰ καὶ ἕτερον σκόπελον πρέπει νὰ ὑποδείξωμεν τοῖς ἀρχαρίοις τῶν φοιβολήπτων. Ἐν τῇ νεανικῇ ἡλικίᾳ πολλὰ μειδιῶσι καὶ πολλὰ στίλβουσιν, ἀλλὰ δὲν εἶνε ὅλα ἄνθη οὐδ' ὅλα ἀδάμαντες· πολλὴ εἶνε πολλάκις ἡ τῆς φαντασίας ἀνησυχία, ἀλλὰ δὲν εἶνε πάντοτε ἔμπνευσις. Ἐν τῷ ἔαρι ὑπάρχει ὥρα, καθ' ἣν πᾶν πτηνὸν κρώζει, καὶ ἡ κορώνη αὐτὴ ὡς ἀηδὼν σχηματίζεται· διὸ ὑπὸ πολλῶν ἐκλαμβάνεται πολλάκις ὡς οἶστρος ὅ,τι μόνον εἶνε τῆς ἀῤῥυθμίστου φαντασίας παραφορὰ, καὶ πολλοὶ τῆς ἀώρου

(1) Ὡς πρὸς τὴν γλῶσσαν, εἰς ἣν πρέπει νὰ ἑρμηνεύηται πᾶσα ποίησις, ἐθεωρήθη ὅτι, ἂν καὶ τὸ ἔνδυμα μόνον λογίζεται τῆς ποιήσεως, εἶνε ὅμως ὡς τὸ ἔνδυμα τῶν ἐν εἰκόνι γραπτῶν σωμάτων, τὸ ὁποῖον δὲν δύναται νὰ ἀποξεσθῇ χωρὶς νὰ καταστραφῇ ἡ εἰκὼν, ἢ ὡς ὁ χιτὼν τοῦ Ἡρακλέους, ὁ μὴ ἀποσπώμενος χωρὶς νὰ συσπαράξῃ τὴν σάρκα. Καὶ ἔχει μὲν ἡ δημώδης γλῶσσα, ὡς πᾶσα δημώδης γλῶσσα, τὴν χάριν της· ἀλλὰ παρ' ἡμῖν πρόκειται καὶ ἤρχισε καὶ εὐοδούμενος προχωρεῖ σπουδαῖος ὡς πρὸς τὴν γλῶσσαν ἀγών, ἡ ἀνόρθωσις τῆς ἐπ' αἰώνων βαρβαρότητος καταῤῥοιζούσης κοινῆς ἡμῶν γλώσσης, καὶ ὡς πρὸς τοῦτο πρέπει αἱ δυνάμεις ἡμῶν, οὐχὶ νὰ κατακερματίζωνται εἰς διαλέκτων εἰδικὰς ἀναπτύξεις, ἀλλὰ νὰ συμπυκνῶνται εἰς τῆς πανελληνίου γλώσσης τὴν ἀξιοπρεπῆ διάπλασιν. Οὐδεμία δὲ περίστασις δύναται τοσοῦτον νὰ ἀναχαιτίσῃ αὐτὴν, ὡς ἄν τις μέγας ἀναδειχθῇ ποιητὴς, γράψας ἐν τῇ δημώδει ἢ ἐν ἡτινιδήποτε διαλέκτῳ, διότι ἡ λύρα αὐτοῦ θέλει ἀμέσως δώσει τὴν ῥοπὴν εἰς τὴν πλάστιγγα. Ἡ Ὁμηρικὴ γλῶσσα ἔζησεν ἐπὶ πεντεκαίδεκα ἑκατονταετηρίδας, μόνον διότι ἐπροστατεύετο ἀπὸ τὴν σκιὰν τοῦ Ὁμήρου· τόσον δὲ εὐχερεστέρα εἶνε ἡ χρῆσις τῆς δημώδους γλώσσης, παρὰ ἡ τῆς καθαρᾶς, ἧς ἡ ἐντελὴς ἄσκησις ἐμβριθῶς ἀπαιτεῖ φιλολογικὰς σπουδὰς καὶ πολλὰς ἔχει ἀκάνθας, ὥστε ἡ τῆς πρώτης ἐμψύχωσις θέλει ἐπιφέρει τῆς δευτέρας, ἂν ὄχι τὴν καταστροφὴν, ἀλλὰ βεβαίως τὴν ὀπισθοδρόμησιν. Εἰς δὲ τοὺς διατεινομένους τὸ ἐναντίον, καὶ ἀξιοῦντας ὅτι πρέπει νὰ ἀσπασθῶμεν ὡς μόνην γραπτὴν κοινὴν τινα δημώδη γλῶσσαν, τοῦτο μόνον δυνάμεθα νὰ ἀντιτάξωμεν ὡς παρατήρησιν, ὅτι ὑπάρχει ἐν τῇ νεωτέρᾳ Ἑλληνικῇ φιλολογίᾳ κωμῳδία τις, ἐν ᾗ δύνανται νὰ ἴδωσι τὴν Βαβυλωνίαν, εἰς ἣν ἤθελε καταντήσει ἡ γλῶσσα ἐὰν, δίκην κέντρωνος, προέκειτο νὰ συῤῥαφῇ ἀπὸ τῶν ἐν τῷ στόματι τοῦ λαοῦ περιφερομένων διαφόρων ἰδιωμάτων.

τῶν μούσης τὰ πεζολόγα ψελλίσματα, ἢ τὴν οἰδαίνουσαν καὶ ἠχηρὰν κομπολογίαν, ἐκλαμβάνουσι καὶ παρατιθέασιν ὡς ὑψηλῆς ποιήσεως χρησμοδότημα.

Οὕτω λοιπὸν, συγκεφαλαιοῦντες τὰ ἀνωτέρω, συνιστῶμεν τοῖς μέλλουσιν ἀθληταῖς ἐν ταῖς ποιητικαῖς σταδιοδρομίαις, πρῶτον νὰ ἠξεύρωσι γράμματα, ἤτοι τὴν γλῶσσαν μετὰ πάσης ἐντελείας, δεύτερον νὰ μὴ ἐκτείνωσι τὴν χεῖρα πρὸς λύραν καὶ πλῆκτρον πρὶν ἐντελῶς ἐκπαιδεύσωσι τήν τε ψυχὴν καὶ τὸν νοῦν των, καὶ τρίτον νὰ δυσπιστῶσι πρὸς ἑαυτοὺς, καὶ νὰ μὴ νομίζωσιν, ὅτι πᾶν φύλλον, ὃ βόσκουσιν, εἶνε ἡ δάφνη τοῦ Ἑλικῶνος.

Ἄλλοτε ἴσως ἐκθέσωμεν πλειότερα.

ΕΦΕΥΡΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΝΑΚΑΛΥΨΕΙΣ.

ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ.

Ὁ Πλίνιος ἐθεώρει ὡς ἀβεβαίαν τὴν γένεσιν τῆς ζωγραφικῆς τέχνης· ὅθεν δὲν εἶνε ἀνάγκη νὰ ἀναδράμωμεν ἡμεῖς, δεκαεπτὰ μετ' αὐτὸν αἰῶνας, ὅπως διευκρινήσωμεν ὅ,τι διέφυγε τὸν ἱστορικὸν ἐκεῖνον.

Ἀφ' ἧς ἡμέρας ὁ ἄνθρωπος εἶδε τὴν εἰκόνα του ἀντανακλωμένην εἰς τὰ ὕδατα, ἢ τὴν σκιάν του διαγραφομένην ὑπὸ τοῦ ἡλίου, ὤφειλε νὰ ἀποπειραθῇ ὅπως, εἰ δυνατὸν, μονιμοποιήσῃ τὴν ἐφήμερον ταύτην σκιὰν ἢ τὴν δραπέτιδα ἐκείνην εἰκόνα, κινούμενος εἰς τοῦτο ὑπὸ τοῦ πρὸς ἑαυτὸν ἔρωτος, τοῦ ἀρχαιοτάτου πάντων τῶν λοιπῶν ἐρώτων. Παρὰ τὸν ὑπὸ ἔρωτος ἀποθανόντα Νάρκισσον θὰ εὑρέθη ἴσως εἰκών τις κεχαραγμένη ἐπὶ τῆς ἄμμου.

Οἱ Ἕλληνες ἀποδίδουσιν εἰς ἑαυτοὺς τὴν εὕρεσιν τῆς γραφικῆς. Κατ' αὐτοὺς Κόρη, ἡ θυγάτηρ τοῦ Σικυωνίου κεραμέως Δουβιτάδου, παρατηρήσασα ἐπὶ τοῦ τοίχου τὴν σκιὰν τοῦ ἐραστοῦ της, ἑτοίμου ὄντος νὰ ἀπέλθῃ εἰς μακρυνόν τι ταξείδιον, ἐσημείωσε τὸ περίγραμμα δι' ἄνθρακος· ἐκ τούτου ἐγεννήθη ἡ σκιαγραφία, εἴτε ἡ τέχνη ἡ παριστάνουσα τὸ σχῆμα τῶν ἀντικειμένων δι' ἁπλῶν γραμμῶν.

Ἀλλ' ἐνῷ ἡ Ἑλλὰς ἐβαυκαλίζετο εἰσέτι ἐν τῇ κοιτίδι τῆς νεότητός της, ἡ Ἰνδία ἦτο γραῖα καὶ ἡ Αἴγυπτος ἔφηβος. Τρεῖς χιλιάδας ἔτη ἀρχήτερα, οἱ Βράχμαι ἐλάτρευον ἐντὸς τῶν ὑπογείων των τὰς εἰκόνας τοῦ τριπλοῦ αὐτῶν θεοῦ, καὶ δώδεκα αἰῶνας ἀρχαιότερον ὁ Ὀσυμανδίας ἐκοιμᾶτο ἐντὸς τοῦ διὰ μονοχρόων γραφῶν πεποικιλμένου τάφου του. Κατὰ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν τὸ Ἀσσυριακὸν κράτος, τὸ ὁποῖον πρὸ χιλίων ἐτῶν εἶχεν ἀναβιβασθῇ εἰς τὸ ἀπόγειόν του ὑπὸ τῆς Σεμιράμιδος, (κατὰ διαταγὴν τῆς ὁποίας ἐζωγραφήθησαν ὁμοῦ μὲ ἄλλα ἐν Βαβυλῶνι κοσμήματα διάφορα ζῶα, καὶ πρὸς τούτοις ἡ ἰδία αὐτῆς εἰκὼν καὶ ἡ τοῦ συζύγου της Νίνου,) κατέπιπτεν ἠρεμπωμένον ἐπὶ τῆς τοῦ Σαρδαναπάλου πυρᾶς.

Καὶ μ' ὅλα ταῦτα, εἰ καὶ βραδέως ἀναφαίνεται ἐν τῷ ἀριθμῷ τῶν αἰώνων καὶ ἐν τῇ σειρᾷ τῶν ἐθνῶν, τὸ ἑλληνικὸν ἐργαστήριον, ἱδρυόμενον ἀναμέσον τῶν Αἰγυπτιακῶν τάφων καὶ τῶν Τυῤῥηνικῶν ὑπογείων, βαδίζει ταχέως εἰς τὰ ἴχνη τῆς Μέμφιδος καὶ τῆς Ταρκυνίας. Τὸ ἁπλοῦν τῆς Κόρης διάγραμμα τελειοποιεῖ Φιλοκλῆς ὁ

Αἰγύπτιος, ὁ δὲ Κορίνθιος Κλέαντος καὶ ὁ Τηλεφάνης προσθέτουσιν ἐσωτερικάς τινας γραμμὰς, ἀλλὰ τόσον ἀτέχνως ἔτι, ὥστε ἠναγκάζοντο, ὅπως καταχήσωσι τὰς εἰκόνας των γνωρίμους, νὰ γράφωσι κάτωθεν αὐτῶν τὸ ὄνομα τῶν εἰκονιζομένων προσώπων. Μετ' οὐ πολὺ Κλεοφάντης ὁ Κορίνθιος κατασκευάζει ἐκ γῆς ὀπτῆς ἐρυθρὸς χρωστῆρας, δι' ὧν ἐκτελεῖ κεχρωματισμένα διαγράμματα, οἱ δὲ Ἡγείμων καὶ Δεινίας ἐπινοοῦσι τὴν μονόχρωμον γραφικὴν, καὶ οὕτω προσθέτουσιν εἰς τὰ πρῶτα ταῦτα τῆς τέχνης βήματα νέαν τινὰ πρόοδον, μέχρι Βουλάρχου (1), ζῶντος 750 ἔτη ὡς ἔγγιστα πρ. Χ. ἐφ' οὗ ἡ Ἑλληνικὴ τέχνη ἔφθασεν εἰς σημεῖον, ἀφ' οὗ δεκαεννέα μετὰ ταῦτα αἰῶνας ὁ Μασσάκιος θέλει ἀναλάβει τὴν χριστιανικὴν τέχνην ἀπὸ τῶν χειρῶν τοῦ Συμαβίου καὶ Γιώτου.

Ὁ Βούλαρχος ἐν γένει ἠνέῳξε τὸν αἰῶνα ἐκεῖνον τοῦ Ζεύξιδος, τοῦ Ἀπελλοῦς καὶ τοῦ Πρωτογένους, ὡς ὁ Μασσάκιος ἠνέῳξε τὸν αἰῶνα τοῦ Λεονάρδου Βιγκίου, τοῦ Τισιανοῦ καὶ τοῦ Ῥαφαήλου.

ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ ΕΚ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ.

ΤΑ ΛΟΥΤΡΑ ΤΟΥ ΚΙΣΣΙΓΚΕΝ.

Ὑπὸ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΓΩΓΟΥ, Διδάκτορος τῆς Ἰατρικῆς.

Ἐν οὐδεμιᾷ ἴσως ἄλλῃ χώρᾳ εἶνε τὸ θέρος τόσον ζωηρὸν καὶ χαρμόσυνον, ὅσον ἐν Γερμανίᾳ. Σχεδὸν ἕκαστος Γερμανὸς, μόλις ἴδῃ διαλυομένους τοὺς σωροὺς τῶν πάγων καὶ χιόνων καὶ τὰ πρῶτα ἀκούσῃ κελαδήματα τῶν πτηνῶν, ἐπιβὰς τοῦ σιδηροδρόμου, διέρχεται μικρὰς ἢ μεγάλας ἀποστάσεις, ἀναλόγως τοῦ πλούτου καὶ τοῦ ἐπαγγέλματός του, περιηγούμενος πόλεις καὶ χωρία καὶ ἐπαύλεις ὅσον τὸ δυνατὸν περισσοτέρας. Ἐνταῦθα, λησμονῶν ὁ Γερμανὸς πᾶσαν τὴν δριμύτητα τοῦ πρὸ ὀλίγου ἐπικρατήσαντος χιονόφρυδος χειμῶνος, καὶ πᾶσαν ἄλλην βιωτικὴν μέριμναν, περὶ οὐδενὸς ἄλλου φροντίζει εἰμὴ μόνον περὶ τῆς θεραπείας καὶ εὐεξίας τοῦ σώματος. Τὸ αὐτὸ ποιεῖ καὶ ἡ ξανθόθριξ Γερμανίς· ἡ ἀπόκτησις πλειοτέρας πιμελῆς καὶ ἰνώδους οὐσίας, δὸς δ' εἰπεῖν καὶ ἡ ἀνάκτησις τοῦ τυχὸν ἐξαφανισθέντος ὡς ἐκ τῆς ἐργασίας ἐρυθρόχρου τῶν παρειῶν, εἰσὶν ὁ μόνος πόθος καὶ τὸ μέλημα αὐτῆς. Διότι σημειωτέον, ὅτι καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ χειμῶνος σχέσεις πονηρὰς καὶ ψιμμύθια καὶ στολισμοὺς τοῦ σώματος ἀσέμνους καὶ ποικίλους, καὶ ἐπισκέψεις συνεχεῖς χορῶν καὶ θεάτρων χαίρειν ἐῶσα ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἡ Γερμανὶς, βουλεύεται μόνον περὶ τῆς περιθάλψεως καὶ ἀνακουφίσεως τοῦ συζύγου καὶ τῶν συγγενῶν, περὶ τῆς χριστιανικῆς διαπλάσεως τῶν τέκνων καὶ περὶ τῆς καλῆς καὶ ἀναλόγου διοικήσεως τοῦ οἴκου αὐτῆς.

Ὁ Ἰούνιος, Ἰούλιος καὶ Αὔγουστος εἰσὶν οἱ ζωηρότεροι ἅμα δὲ καὶ τερπνότεροι μῆνες καθ' ἅπασαν τὴν Γερμανίαν. Ἡ κίνησις τῶν ἀνθρώπων κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἐστὶν ἀπερίγραπτος· οἱ σιδηρόδρομοι, οἱ δίκην ἀραχνείου ἰσοῦ πᾶσαν τὴν χώραν διατέμνοντες, εἰσὶν ἀείποτε πλήρεις. Ἡ μεγαλητέρα ὅμως κίνησις ἐπικρατεῖ κυρίως ἔνθα λουτρὰ ὑπάρχουσι· πρὸς ταῦτα δὲ διευθύνονται, οὐχὶ μόνον οἱ ἰάσεως ἢ βελτιώσεως ἐφιέμενοι, ἀλλὰ καὶ πολλοὶ ἄλλοι τέρψεως καὶ θέας χάριν. Τοιοῦτος ἤμην καὶ ἐγὼ πάντοτε ἐν καιρῷ τῶν διακοπῶν.

Ἀφοῦ ἐπὶ ἕνα σχεδὸν μῆνα περιεφερόμην ἀπὸ Κράτους εἰς Κράτος καὶ ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν, τὰ ἀξιοθαυμαστότερα περιεργαζόμενος, ἔφθασα τέλος εἰς Βαμβέργην, πόλιν τῆς μέσης Φραγκονίας, κατοικουμένην ὑπὸ πολλῶν γνωστῶν μοι οἰκογενειῶν, ἃς ἔτυχε νὰ γνωρίσω ἐν Βυρσεβούργῃ, ὅτε ἐσπούδαζον ἐκεῖ· ὡς τόπον δὲ διαμονῆς ἐξελεξάμην τὸ ξενοδοχεῖον τῆς Βαυαρικῆς αὐλῆς, γνωστὸν ἐπὶ καλῇ περιποιήσει καὶ εὐθηνίᾳ.

Ἡ Βαμβέργη εἶνε πόλις μικρὰ μὲν, ἀλλ' ἀρχαία καὶ ἱκανῶς τερπνή. Περιστεφομένη ὑπὸ καταφύτων λόφων καὶ βαθυσκίων δασῶν, ἐκ πεύκης καὶ φηγοῦ καὶ ἐλάτης, παρέχει τῷ ὁδοιπόρῳ οὐχὶ εὐκαταφρόνητον θέαν. Ἡ πρὸς βορῆν μάλιστα πρότινων ἐτῶν ἐκ βάθρων καὶ ἐκ κατειργασμένου μόνου λίθου ἀνεγερθεῖσα Μητρόπολις, ἔτι δὲ καὶ τὸ παρ' αὐτῇ ἀρχαιότατον παλάτιον, ἔνθα κατοικεῖ ἤδη ὁ ἔκπτωτος βασιλεὺς τῆς Ἑλλάδος, εἰσὶ μεγάλης σπουδῆς καὶ παρατηρήσεως ἄξια. Ἰδίως ὅμως εἶνε γνωστὴ ἡ Βαμβέργη, γεωγραφικῶς μὲν διότι κατέστη τὸ κέντρον μεγάλης συγκοινωνίας, ἤτοι ὁ κεντρικώτατος σταθμὸς πολλῶν καὶ διαφόρων σιδηροδρόμων· γεωργικῶς δὲ ἢ ἐμπορικῶς, διότι ἐπιδίδει μεγάλως ἐνταῦθα ὁ πρὸς κατασκευὴν τοῦ ζύθου τοσοῦτον ἀναγκαῖος λυκίσκος (Humulus Cupulus. Hopfen Γερμανιστί). Διὰ τὴν φύτευσιν, περιποίησιν καὶ συγκομιδὴν τοῦ φυτοῦ τούτου ἐνασχολοῦνται οἱ πλειότεροι τῶν κατοίκων τῆς πόλεως καὶ τῶν περιχώρων. Αὔξει δὲ ἐπὶ μακρῶν πασσάλων ἀναῤῥιχώμενον, ὡς παρ' ἡμῖν εἴδη τινὰ τῶν φασιόλων. Τὰ φύλλα αὐτοῦ εἰσὶ τρίλοβα ἢ πεντάλοβα, καὶ ἔχουσι λοβοὺς ὀδοντωτοὺς, τὰ δὲ ἄνθη δίοικα. Ὁ καρπὸς, ἤτοι οἱ στρόβιλοι αὐτοῦ, εἰσὶ μήλινοι τὸ χρῶμα, πικροὶ τὴν γεῦσιν, σμικρόν τι ἀρωματικοὶ τὴν ὀσμὴν, καὶ περιβάλλονται ὑμενώδεις τινὰς λεπίδας, καλυπτομένας ὑπὸ ῥητινώδους καὶ ἰξώδους ὕλης.

Ἐν ἐπιμέτρῳ δὲ ἀναφέρω ὅτι ὁ λυκίσκος δὲν ἐπιδίδει εἰμὴ ἔν τισι μόνον τόποις τῆς Γερμανίας, μεταξὺ τῶν ὁποίων πρωτεύουσιν ἡ μέση Φραγκονία καὶ τὸ Πφάλτζι· διὰ τοῦτο δὲ καὶ εὐποροῦσιν οἱ κάτοικοι τῶν μερῶν τούτων. Ἡ ποσότης τοῦ καταναλισκομένου λυκίσκου εἶνε τόσῳ μεγάλη, ὥστε οἱ πλειότεροι μᾶλλον περὶ αὐτοῦ ἢ περὶ τῆς συγκομιδῆς τοῦ σίτου ἐνδιαφέρονται. Ὁ γνωρίζων ὅτι ἐν μόνῃ τῇ Γερμανίᾳ κατασκευάζονται καὶ πίνονται 60,000,000 κάδδων ζύθου κατ' ἔτος (ἕκαστος κάδδος χωρεῖ 35—40 ὀκάδας), δι' ὃν ἀπαιτοῦνται πολλαὶ χιλιάδες σάκκων λυκίσκου, δὲν παραζανεύεται βεβαίως διὰ τὸ πρᾶγμα. Ἔπειτα τὸ κυριωδέστερον ποτὸν, τολμῶ εἰπεῖν, ἢ μᾶλλον ἡ κυριωδεστέρα τροφὴ διὰ τὸν Γερμανὸν εἶνε ὁ ζύθος, καὶ πάλιν ὁ ζύθος. Ὁσάκις ὑπερτιμᾶται ὁ ἄρτος οὐδεμίαν ἐκφέρει μεμψιμοιρίαν, ἀλλ' ἐπαναπαύεται ἐπὶ τῶν γεωμήλων· ἂν ὅμως τυχὸν ὑπερτιμηθῇ ὁ ζύθος, ἔστω καὶ κατὰ ἓν τέταρτον τοῦ λεπτοῦ,

(1) Ἀναφέρεται ὅτι εἰκών τις τοῦ ζωγράφου τούτου, ἐν ᾗ παρίστατο ἡ μάχη τῶν Μαγνήτων, ἠγοράσθη ὑπὸ Κανδαύχου, τοῦ τελευταίου τῶν Ἡρακλειδῶν, ἀντὶ χρυσίου ἴσου κατὰ τὸ βάρος πρὸς τὸν ξύλινον πίνακα, ἐφ' οὗ ὑπῆρχεν ἡ γραφή.

τότε ἀγανακτεῖ οὗτος καὶ σχέδια ἐπαναστάσεων μελετᾷ. Οἱ Βαυαροὶ μάλιστα, οἵτινες ἀποκαλοῦσιν ὀχετὸν ζύθου (Bier-canal) πᾶσαν πόλιν ἔνθα καλὸς καὶ ἄφθονος κατασκευάζεται ζύθος, εἰσὶ περίφημοι διὰ ταῦτα. Ὅτε κατὰ τὸ 1846, νομίζω, ὁ γυναικολάτρης καὶ πανοῦργος Λουδοβίκος, χάριν τῆς περιφήμου αὐτοῦ ἐρωμένης Λόλας, Ἱσπανίδος μὲν τὸ γένος, χορευτρίας δὲ τὸ ἐπάγγελμα, περὶ ἧς τόμοι ὁλόκληροι ἐγράφησαν, ἤκουσε τὸν λαὸν, προπάντων δὲ τοῦ Μονάχου, κραυγάζοντα καὶ τὴν ἀντικατάστασιν αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ υἱοῦ ποθοῦντα, δι' οὐδενὸς ἄλλου μέσου κατώρθωσε τὴν ἐπάνοδον τῆς τάξεως καὶ ἡσυχίας, εἰμὴ δι' ἐπισήμου τινὸς διακηρύξεως ἐκ μέρους τῆς Ἀστυνομίας, ὅτι ὁ ζύθος ἔσται τοὐντεῦθεν κατὰ ἓν καραντάνιον εὐθηνότερος! Οἱ δὲ Βαυαροὶ, συνωθούμενοι εἰς τὰ ζυθοπωλεῖα ἵνα πίωσι τὸν εὔωνον ζύθον καὶ μέχρι κόρου πιόντες, οὐδὲ λόγον πλέον περὶ τοῦ βασιλέως ἐποιήσαντο! Οὕτω τοὐλάχιστον διηγοῦνται οἱ Πρῶσσοι καὶ οἱ Σάξωνες. Ἀλλ' ἂς μὴ ἀπομακρυνώμεθα ἐπὶ πλέον τῆς ὑποθέσεως ἡμῶν.

Ἦτο ἀκόμη πρωΐα· τὸ ταχυκίνητον βῆμα τῆς γαλακτοπώλιδος χωρικῆς ἠκούετο ἤδη ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, καὶ ὁ ἥλιος μόλις ἔρριπτε τὰς ἀκτῖνας αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ κρυεροῦ ἐδάφους τῆς Γερμανίας, ὅτε παχύσαρκός τις ὑπηρέτης εἰσῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιόν μου, φέρων κατὰ τὸ σύνηθες τὸ πρόγευμα καὶ τὴν ἐγχώριον ἐφημερίδα. Περίεργος διὰ τὰ νεώτερα, ἔλαβον αὐτὴν πρὸς ἀνάγνωσιν· ἀλλὰ, μόλις διῆλθον γραμμάς τινας, ἀπέβη περιττὴ ἡ περαιτέρω ἀνάγνωσις τοῦ ἄλλως τε ἀσημάντου φύλλου. Μεταξὺ τῶν ὀνομάτων τῶν εἰς Βαμβέργην ἀφιχθέντων ξένων, καὶ τὰ ὁποῖα ἀντιγράφονται ὑπὸ τῶν ἐφημερίδων ἐκ τῶν βιβλίων τῶν ξενοδοχείων πρὸς γνῶσιν τῶν ἐνδιαφερομένων κατοίκων, διέκρινα καὶ τὸ ὄνομα τῆς οἰκογενείας Κ..., ἥτις, τὴν προτεραίαν ὡσαύτως ἐλθοῦσα, κατέλυσεν εἰς τὸ πρῶτον ξενοδοχεῖον τῆς πόλεως Ὁ μαῦρος ἀετός. Ἡ πρὸς τὴν εὐγενῆ ταύτην οἰκογένειαν ἀφοσίωσις καὶ εὐγνωμοσύνη μου ἦτο καὶ εἶνε τόσον μεγάλη, ὥστε ἐχρεώστουν ἀμέσως νὰ ἐπισκεφθῶ αὐτήν. Ὅτε κατ' ἀρχὰς ἦλθον εἰς τὴν γηραιὰν Γερμανίαν ξένος πάντῃ καὶ ἀδαὴς τῶν πραγμάτων, ἔτυχε νὰ γνωρίσω τὸν κύριον τοῦ οἴκου, ἔχοντα βαθμὸν συνταγματάρχου· μὲ ἠγάπησε δὲ οὗτος τόσον, ὥστε καὶ εἰς τὴν οἰκογενείαν αὐτοῦ παρεισήγαγέμε μετ' οὐ πολὺ, καὶ πάντα τὰ μέλη αὐτῆς παρεῖχον ἀείποτε πρὸς ἐμὲ τοιαύτας ἐνδείξεις τρυφερᾶς ἀγάπης καὶ εἰλικρινείας, ὅσας οὐδὲ ἐν τῇ γῇ τῆς γεννήσεώς μου ὑπ' οὐδενός ποτε ἔλαβον. Ἀλλὰ φεῦ! τίς ἐπίστευεν ὅτι μετά τινας μῆνας ἔμελλε νὰ ἀποθάνῃ ὁ κάλλιστος οὗτος ἀνήρ; Εὐτυχὴς λογίζομαι κατὰ τοῦτο τοὐλάχιστον, ὅτι ἐγὼ ἔκλεισα τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, καὶ ἀνέπεμψα σὺν τῇ λοιπῇ οἰκογενείᾳ, καθ' ἣν ὥραν ὁ ἀσθενὴς ἐξέπνεε, τὴν πρὸς τὸν Παντοδύναμον ὑπὲρ αὐτοῦ ἐγκάρδιον προσευχήν μου. Ἡ ἡμέρα τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἐστὶ καὶ ἔσται δι' ἐμὲ ποτήριον πλῆρες ἀψίνθου καὶ χολῆς.

Ὁποίαν λοιπὸν χαρὰν ἠσθάνθη ἡ σεβασμία αὕτη οἰκογένεια, ὅτε ἀνελπίστως μὲ εἶδεν ἐν Βαμβέργῃ, καὶ πόσον ἐγὼ ἤμην εὐτυχὴς καὶ πάλιν ἐν τῷ μέσῳ αὐτῆς εὑρισκόμενος, κατανοεῖ πᾶς τις εὐκόλως. Κυρίως ἡ οἰκογένεια αὕτη διαμένει ἐν Βυρσεβούργῃ· ἤδη δὲ, ἐπιστρέφουσα ἔκ τινος περιηγήσεως, τὴν ὁποίαν ἐξετέλεσεν εἰς τὴν κυρίως Βαυαρίαν (Altbaiern), ἔπρεπε, κατὰ διαταγὴν τῶν ἰατρῶν, νὰ μεταβῇ καὶ εἰς Κίσσιγκεν χάριν τῆς πασχούσης ὑγείας τῆς καλῆς μητρός.

Ἡμέρα τῆς ἀναχωρήσεως ὡρίσθη ἡ ἐπαύριον. Ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς, ἐννοεῖται, καθ' ἣν ἐπανεῖδον τὴν οἰκογένειαν, μοὶ ἐπροτάθη ὅπως κἀγὼ συνοδεύσω αὐτὴν μέχρις ἐκεῖ. Μετεχειρίσθην πᾶν μέσον ὅπως ἀποφύγω τὴν πρόσκλησιν, ἄλλως τε διότι ἐπλησίαζεν ὁ καιρὸς, καθ' ὃν ἔπρεπε νὰ μεταβῶ εἰς Βιέννην, ἀλλὰ τὰ πάντα εἰς μάτην· ὥστε ἀπεφάσισα νὰ συμμεθέξω τοῦ ταξειδίου τούτου.

Τὸ περιώνυμον διά τε τὴν τοποθεσίαν καὶ τὴν ἰαματικὴν δύναμιν Κίσσιγκεν, δὲν συνδέεται μετὰ τῶν ἄλλων πόλεων διὰ σιδηροδρόμου, πρῶτον μὲν ἕνεκα τοῦ ὑπερόγκου χρηματικοῦ, ὅπερ ἀπαιτεῖται πρὸς κατασκευήν αὐτοῦ, διότι ἡ πόλις περικυκλοῦται πανταχόθεν ὑπὸ βουνῶν καὶ λόφων καὶ χαραδρῶν, εἶτα δὲ διότι ἡ μετ' αὐτῆς συγκοινωνία ὀλίγους μόνον μῆνας ἐπικρατεῖ, ἐνόσῳ δηλαδὴ γίνεται χρῆσις τῶν λουτρῶν. Καθ' ὅλον δὲ τὸν μετέπειτα χρόνον οὐδεὶς ἐπισκέπτεται αὐτὰ, ἀλλ' οὐδὲ ἐμπορίου χάριν μεταβαίνει τις εὐκόλως ἐκεῖ, ἕνεκα τῆς ἐλλείψεως πάσης βιομηχανίας καὶ πάσης μεγάλης συγκομιδῆς. Τὰ εἰσοδήματα ἑπομένως τοῦ σιδηροδρόμου δὲν ἤθελόν ποτε σχεδὸν καλύψει τὰ ἔξοδα, διὰ τοῦτο καὶ πάντοτε ἐναυάγησε τὸ περὶ κατασκευῆς αὐτοῦ σχέδιον.

Ἐκ Βαμβέργης περὶ τὰς 2 μ. μ. ἀναχωρήσαντες, ἐφθάσαμεν μετὰ μίαν καὶ ἡμίσειαν ὥραν ἀκριβῶς εἰς Σβαϊνφούρτην διὰ τῆς μάλιστα ταχυκινήτου ἀτμαμάξης (Courritzug). Ὁ πλησιέστερος καὶ κεντρικώτερος σιδηροδρομικὸς σταθμὸς, ἀφ' οὗ τις μετέπειτα ἐντὸς λεωφορείων ἐξακολουθεῖ τὴν εἰς Κίσσιγκεν ἄγουσαν, εἶνε ἡ πολυάμπελος καὶ βουτρόφος Σβαϊνφούρτη, ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὄχθης τοῦ Μοίνου ποταμοῦ κειμένη. Εἶνε δὲ τὸ μεταξὺ τῶν δύο τούτων πόλεων διάστημα πεντάωρον μὲν μόλις, ἀλλ' οὐχὶ τόσον εὐάρεστον· τοῦτο μὲν διὰ τὸ ἄναντες καὶ ἐπικίνδυνον ἑπομένως τοῦ πλείστου μέρους τῆς λεωφόρου, τοῦτο δὲ διὰ τὸν ὑπέρμετρον κονιορτὸν, τὸν διεγειρόμενον ὡς ἐκ τῆς μεγάλης πληθύος καὶ τῆς ἀκαταπαύστου κινήσεως λεωφορείων τε καὶ ἁμαξῶν καὶ ὑποζυγίων.

Οὐχ ἧττον ὅμως ἅμα τις ἀπομακρυνθῇ τῆς Σβαϊνφούρτης ἡμίσειαν σχεδὸν ὥραν, καὶ φθάσῃ ὑπὸ τὸ βουνίδιον Kreuzberg, παρουσιάζεται εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του θέαμα ὄντως μεγαλοπρεπὲς καὶ ἐξαίσιον, μάλιστα δὲ ἐν ὥρᾳ πρωΐας ἢ ἑσπέρας, ὅτε ἡ φύσις περιβάλλεται τὴν ὡραιοτέραν αὐτῆς χλαμύδα, τὴν ὁποίαν ἔλαβε δῶρον παρὰ τοῦ Ὑψίστου ἐν καιρῷ τῆς δημιουργίας.

Περίεργος ὅπως καλῶς τὰ πάντα ἴδω καὶ θαυμάσω, δὲν ἠθέλησα νὰ λάβω θέσιν ἐντὸς τοῦ λεωφορείου, ἀλλ' ἐκάθησα ἐπὶ τοῦ ἐμπροσθίου μέρους αὐτοῦ (pock) παρὰ τῷ ἡνιόχῳ (postillion)· ἄλλως τε διότι ἦτο πέμπτη ἤδη ὥρα τῆς ἑσπέρας, καὶ ὁ ἥλιος ἑπομένως δὲν ἔκαιεν ὑπερβαλλόντως. Καὶ ἡ μὲν οἰκογένεια, ἥτις καὶ ἄλλοτε εἶδε καὶ ἐθαύμασε τὰ πλήρη θελγήτρων ταῦτα μέρη, περὶ οἰκιακῶν μᾶλλον συνδιελέγετο πραγμάτων καὶ περὶ τῶν ἐντυπώσεων τῆς τελευταίας περιοδείας. Μόνον ὁ τελευταῖος αὐτῆς βλαστὸς, ἑξαετὴς τὴν ἡλικίαν, ὡραῖος καὶ χαρίεις υἱὸς, ἠκούετο συνεχῶς τραγῳδῶν θελκτικόν τι ἐθνικὸν τραγῴδιον, ἀντὶ τοῦ ὁποίου πάντοτε ἐλάμβανεν ἓν φίλημα τρυφερὸν παρὰ τῆς φιλοστόργου αὐτοῦ μη-

τρός. Ὁ δὲ ἡνίοχος, ὁ ὡς ἐρυθρόδανον ἐρυθρὸς τὴν ὄψιν, ἐπὶ δίψῃ μεγάλῃ παραπονούμενος, ἐμάστιζεν ἀσπλάγχνως τὴν συνωρίδα τῶν ἵππων του, ὅπως φθάσῃ ταχύτερον εἰς τὸν σταθμὸν τοῦ Schellbach, ἔνθα εὐτραφεῖς κόραι ἐντὸς πηλίνων ἀγγείων προσφέρουσι δροσερώτατον ζύθον τοῖς ὁδοιπόροις.

Ἡ ἀπὸ τοῦ προαναφερθέντος βουνιδίου μέχρι τοῦ σταθμοῦ τούτου ὁδοιπορία εἶνε ἡ ἀξιοθαυμαστοτέρα πασῶν. Μέγα μέρος τῆς μέσης Φραγκονίας ἐπεκτείνεται ὡς τάπης ποικιλόχρους ἔνθεν καὶ ἔνθεν. Ὁ πολύιχθυς Μοῖνος, ἡ μεγαλητέρα ἀρτηρία τῆς ἐνταῦθα γῆς, ὁτὲ μὲν εἰς βραχίονας διαιρούμενος, ὁτὲ δὲ καὶ πάλιν συνερχόμενος, κυλίει τὸ ἀργυροειδὲς αὐτοῦ ῥεῦμα μέχρι τοῦ πέρατος τοῦ λίαν ἐκτενοῦς ὁρίζοντος. Μυρίοι δὲ ἄλλοι ῥύακες καὶ ποτάμια, ἀφοῦ πρῶτον παρέξωσιν ὕδωρ πρὸς πόσιν εἰς τὴν ἐνταῦθα αὐλιζομένην πολυγάλακτον βοῦν καὶ τὸν ὠκύποδα ἵππον, καὶ καταρδεύσωσι τὸ ἀγαπητὸν κηπάριον τῆς ἐρωτολήπτου ξανθῆς χωρικῆς ἢ τοῦ φιλοσόφου τῆς πόλεως, καὶ θέσωσιν εἰς κίνησιν μύλους ἀπείρους καὶ ἕτερα τοιαῦτα κατασκευάσματα τῶν πρώτων ἀναγκῶν τῶν ἀνθρώπων, ἔρχονται ἔπειτα νὰ ἀσπασθῶσι τὸν γηραιότερον Μοῖνον καὶ εὕρωσι τὸν αἰώνιον ὕπνον ἐν τῇ κοίτῃ αὐτοῦ.

Ἐφ' ὅλης ταύτης τῆς χώρας ὁ Μοῖνος μόνος, ὡς εἰπεῖν, ἄρχει· μεγάλη πλημμύρα εἶνε ἔνδειξις τῆς ὀργῆς αὐτοῦ. Καὶ οἱ μὲν περὶ αὐτὸν κατοικοῦντες τρέμουσιν αὐτὴν καὶ ἔμφοβοι μαρτυροῦσι τὴν ἰσχὺν αὐτοῦ, ἀλλ' ὑπάρχει καί τι, ὅπερ οὐδὲν περὶ ταύτης φροντίζει· ὁ σιδηρόδρομος, καπνοὺς καὶ φλόγας ἐκ τῶν ῥωθώνων ἀνατινάσσων καὶ διὰ κρότου καὶ συρίγματος ἀγρίου τὴν ἔλευσιν αὐτοῦ προαναγγέλλων, τὸν δὲ σίδηρον ὡς ὑποπόδιον τῶν ποδῶν αὐτοῦ ἔχων, καὶ γεφύρας βαρείας ἐπὶ τοῦ τραχήλου τοῦ Μοίνου στηρίζων, διέρχεται καὶ καταπατεῖ ὑπερηφάνως αὐτόν. Τὸ ὕδωρ ἀναγκάζεται νὰ ὁμολογήσῃ τὴν ὑπεροχὴν τοῦ ἀτμοῦ.

(Ἀκολουθεῖ).

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

ΛΕΞΙΚΟΝ ΕΛΛΗΝΟΤΟΥΡΚΙΚΟΝ ὑπὸ Ἀ. Θ. Φαρδύ. Τόμος Α΄—Δ΄. Ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἐκ τοῦ τυπογραφείου Ἀνατολὴ Εὐαγγελινοῦ Μισαηλίδου, 1863.

Εἶνε περιττὸν νὰ εἴπωμεν, τελευταῖοι ἡμεῖς ἴσως, ὅτι ἄνευ γραμματικῆς καὶ λεξικοῦ ἀδύνατον εἶνε ὁ σπουδαστὴς νὰ προχωρήσῃ εἰς τὸ ἔργον του, οὔτε ὁ μικρὰς ἀποκτήσας γνώσεις μιᾶς οἱασδήποτε γλώσσης νὰ προαχθῇ ἐπὶ μᾶλλον. Τὰ δύο ταῦτα πρώτιστα βοηθήματα εἰσὶν, οὕτως εἰπεῖν, αἱ δύο βακτηρίαι, ἐφ' ὧν ἐπιστηριζόμενον ἀρχίζει νὰ ὀρθοποδίζῃ τὸ βρέφος.

Εἶνε ἐπίσης ἀναντίῤῥητον ὅτι ἡ Ὀθωμανικὴ γλῶσσα, ὡς ἐκ τῆς καλλιεπείας καὶ τῆς ἀνθηρότητος αὐτῆς καὶ ὡς ἐκ τῆς πλουσιότητος τῆς φιλολογίας της καὶ τῆς ἐπισημότητός της, εἶνε μία τῶν πρωτευουσῶν γλωσσῶν, ἐρευνωμένη καὶ σπουδαζομένη ἐπιμελῶς ὑπὸ πάσης σχεδὸν τῆς περιέργου Εὐρώπης. Ἀλλ' ὅμως μετὰ λύπης παρατηροῦμεν ὅτι ἡ σπουδὴ καὶ ἀνάπτυξις αὐτῆς ἐστὶ λίαν ὠπισθοδρομημένη παρ' ἡμῖν. Καὶ μέχρι τινὸς μὲν ἐπροφασιζόμεθα τὴν ἔλλειψιν τῶν καταλλήλων πρὸς ἐκμάθησιν αὐτῆς μέσων. Ἀλλ' ἤδη, ὁπότε, μετὰ τὴν πολλοῦ λόγου ἀξίαν Ὀθωμανικὴν Γραμματικὴν τοῦ Κ. Ἀδοσίδου, προσφέρεται ἡμῖν καὶ τὸ προκηρυττόμενον βοηθητικώτατον Τουρκικὸν Λεξικὸν τοῦ Κ. Ἀλεξάνδρου Φαρδὺ, ὁποία ἐναπολείπεται ἡμῖν πλέον πρόφασις;

Τὸ Λεξικὸν τοῦ Κ. Φαρδὺ εἶνε κειμήλιον διὰ τοὺς ἐπιθυμοῦντας νὰ σπουδάσωσι τὴν Τουρκικὴν γλῶσσαν, διότι καὶ ὕλην περιέχει ἱκανὴν καὶ καλῆς ἐκλογῆς, συνεσταλμένην ἐν ὀλίγῳ ὄγκῳ, καὶ τὴν κυριολεξίαν ὅσον τὸ δυνατὸν θηρεύει, καὶ πολλὰς νεοσχηματίστους λέξεις περιέχει, μὴ ἀπαντωμένας εἰς τὰ προεκδεδομένα Εὐρωπαϊκὰ τοιούτου εἴδους ἔργα. Ἐκτὸς δὲ τούτου, ἕτερον συγατικὸν τῆς ἀξίας τοῦ βιβλίου τούτου εἶνε ὅτι, ὡς ἐκ τῆς προφορικῆς μεταφράσεως τῶν ἐν αὐτῷ ἀπαντωμένων Τουρκικῶν λέξεων καὶ φράσεων, χρησιμεύει μεγάλως εἰς τοὺς εἰδότας μὲν τὴν καθομιλουμένην Τουρκικὴν ἄνευ τῆς φιλολογίας αὐτῆς, ἐπιθυμοῦντας δὲ ὅπως βοηθῶνται ἐκ τοῦ προχείρου εἰς ἀναζήτησιν μιᾶς τινος λέξεως.

Ἐπαινοῦντες τὸν ζῆλον τοῦ φιλοπόνου τοῦ Λεξικοῦ τούτου Συντάκτου, ὅστις μέγα ἀνεπλήρωσε κενὸν, συγχαίρομεν αὐτὸν διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ δυσχεροῦς τούτου ἔργου, ὅπερ ἐλπίζομεν ὅτι θέλει ἐκτιμήσει τὸ κοινὸν, καὶ οὕτω θέλει παρορμήσει τὸν ἐν λόγῳ Λεξικογράφον ὅπως προβῇ εἰς τὴν δημοσίευσιν καὶ τοῦ ἀπολύτως ἀναγκαιοῦντος Τουρκοελληνικοῦ Λεξικοῦ.

ΒΕΡΑΝΖΕΡΟΣ.

Ὁ Πέτρος Ἰωάννης Βερανζέρος, οὗτινος παραθέτομεν τὸ ὁμοίωμα, ἦν εἷς τῶν ἐξοχωτέρων λυρικῶν ποιητῶν τῆς Γαλλίας, καὶ ὁ πάντων τῶν ἄλλων ἐν τῇ πατρίδι του δημοτικώτατος. Ἀνὴρ ὑψηλῆς καὶ λαμπρᾶς φαντασίας, εὐγενῶν αἰσθημάτων, μετριοφρονέστατος, φιλάνθρωπος, φίλος ἔνθερμος τῆς ἐλευθερίας καὶ ἐπὶ τούτοις φιλελληνικώτατος. Ἐγεννήθη τῷ 1780, ἀνετράφη ὑπὸ τοῦ πάππου του, ῥάπτου τὸ ἐπάγγελμα, ἀπεβίωσε δὲ τῷ 1857 πλήρης δόξης καὶ εἰς ἡλικίαν 78 ἐτῶν.

Ἅπας ὁ βίος τοῦ ἐξόχου τούτου ἀοιδοῦ τῆς ἐλευθερίας περικλείεται, καθ' ἡμᾶς, εἰς τὰς ἑξῆς δύο πρώτας στροφὰς τοῦ ἐλεγείου, ὅπερ συνέθεσεν ὁ ἡμέτερος ποιητὴς Καρασούτσας κατὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ:

Μοῦσαι, πενθήσατε καὶ ἔρως!
ὑποκριταὶ Ἰησουῖται,
καὶ σεῖς, ὦ τύραννοι, χαρῆτε!
ἀπέθανεν ὁ Βερανζέρος.

Ἐσίγησεν ἡ λύρα, ἥτις
τοὺς δυστυχεῖς ἐπαρηγόρει·
θεόν του ὁ πτωχὸς τεχνίτης
ἐφέστιον τὸν ἐθεώρει.

Οὐδεὶς συνετέλεσε τοσοῦτον πρὸς τὴν Ἰουλιανὴν ἐπανάστασιν ὅσον ὁ Βερανζέρος· καὶ, ἔνδοξος Τυρταῖος τριῶν ἡμερῶν, ἔγραφε πρὸς τὸν Λαφφῖτον καὶ τοὺς λοιποὺς φίλους του, τοὺς ἀποκατασταθέντας ὑπουργούς: «Ὁ Θεὸς, πλάττων με, μοὶ εἶπεν· ἔσο μηδέν!»

ΒΕΡΑΝΖΕΡΟΣ.

Ἄλλοτε ἔγραφε πρὸς τὸν Λαμεννᾶιον τὰ ἑξῆς ἀξιομνημόνευτα: «Εἶμαι ἁπλοῦς ἀοιδὸς, οὐχὶ ὅμως καὶ περιφίλαυτος. Ὁμοιάζω ἐρημίτην, ὅστις, ἰσάμενος ἐπὶ τῆς ἀκτῆς, δέεται ὑπὲρ τῶν καταφρονούντων τὰς τρικυμίας, λυπούμενος ὅτι ἀγνοεῖ καὶ τὸ κωπηλατεῖν καὶ τὸ οἰακοστροφεῖν.»

Τοιαύτη μετριοφροσύνη, τοιαύτη ἑνότης χαρακτῆρος εἰσὶ βεβαίως σπανιώταται ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις τοῦ ἐγωϊσμοῦ καὶ τῆς ἰδιοτελείας.

ΠΕΡΙ ΑΦΗΡΗΜΕΝΩΝ.

Ἡ ἱστορία προσφέρει ἡμῖν πλεῖστα ὅσα παραδείγματα ἀφῃρημένων ἢ ῥεμβῶν, ἅτινα κινοῦσι πολλάκις τὸν γέλωτα. Κατὰ πᾶσαν ἐποχὴν ὑπῆρξαν ἄνθρωποι, ὧν ἡ προσοχὴ τοσούτῳ εὐκόλως ἀπερρόφᾶτο ὑπὸ ἑνὸς μόνου πράγματος, ὥστε νὰ διατελῶσιν ἀναίσθητοι πρὸς τὰ περικυκλοῦντα αὐτοὺς ἀντικείμενα. Σήμερον μάλιστα, ἐποχὴν βιωτικῶν περισπασμῶν καὶ φροντίδων, βλέπομεν πλείστους ὅσους ῥεμβοὺς εἰς τὸν ὑπέρτατον βαθμὸν, καὶ ἔλαιον ἀντὶ οἴνου χύνοντας εἰς τὸ ποτήριόν των καὶ καταπίνοντας αὐτὸ τοὐλάχιστον κατὰ τὸ ἥμισυ, καὶ ἐμβάλλοντας εἰς τὸ στόμα τὸ σίγαρον ἀπὸ τὸ ἀνημμένον μέρος, καὶ χύνοντας ἐπὶ τῆς ἐπιστολῆς ὁλόκληρον τὸ μελανοδοχεῖον ἀντὶ τοῦ ἀμμοδοχείου, καὶ πλεῖστα ἄλλα τοιαῦτα παρατράγῳδα ποιοῦντας.

Τοιοῦτος ἀφῃρημένος ἦν καὶ ὁ περιώνυμος Ἰσαὰκ Νεύτων. Ἡμέραν τινὰ προσεκάλεσε φίλον του εἰς τὸ γεῦμα· ἐλθόντος δὲ αὐτοῦ εἰς τὴν προσδιωρισμένην ὥραν, ἐπειδὴ ὁ σοφὸς ἦτο λίαν ἐνησχολημένος εἰς τὸ σπουδαστήριόν του εἰς τὸ νὰ λύῃ μαθηματικὰ προβλήματα, διέταξε τὸν ὑπηρέτην του νὰ τὸν παρακαλέσῃ ἐκ μέρους του νὰ περιμείνῃ ὀλίγας στιγμὰς εἰς τὸ ἑστιατόριον. Ἐκάθησε λοιπὸν ὁ προσκεκλημένος ἐπὶ ἀνακλιντῆρος περιμένων αὐτόν· ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ ξενίζων, λησμονήσας, ἐβράδυνεν ὑπὲρ τὸ δέον τὴν ἐμφάνισίν του, βλέπων ὁ φίλος του τὰ φαγητὰ ἐπὶ τῆς τραπέζης, πλησιάζει καὶ καθήσας ἀποκαλύπτει παροψίδα τινὰ, ἐν ᾗ εὑρὼν λαμπρὰν ὄρνιθα ἀρχίζει καὶ τρώγει μέχρι κόρου. Ἔπειτα δὲ συσσωρεύσας πάλιν τὰ ὀστᾶ, τὰ ἐμβάλλει εἰς τὴν παροψίδα καὶ τὴν σκεπάζει, καὶ τοῦτο ποιήσας ἀναλαμβάνει τὴν θέσιν του ἐπὶ τοῦ ἀνακλιντῆρος. Μετ' ὀλίγον ἔρχεται ὁ Νεύτων, καὶ μετὰ τοὺς συνήθεις χαιρετισμοὺς συγκάθηνται εἰς τὴν τράπεζαν, καὶ ἀνοίγων τὴν παροψίδα ἐκείνην, «ὦ Θεέ! λέγει· φίλε μου, σὲ ζητῶ συγγνώμην! ἐνόμιζον ὅτι δὲν εἶχον φάγει ἀκόμη, ἀλλ' ἠπατώμην.

Ἐπὶ τῆς βασιλείας Γεωργίου τοῦ Β΄ ὑπῆρχεν ἐν Ἀγγλίᾳ λόρδος τις, Σεστερφίελδ καλούμενος, πνευματώδης καὶ ἀγχίνους, πλὴν εἰς ἄκρον ἀφῃρημένος καὶ ἐπιλήσμων. Κατὰ τὴν εἰς Ἀκουϊσγρανον πρεσβείαν του ἐτελείωνε τὰ ἔγγραφά του συνήθως τὴν πρώτην μετὰ τὸ μεσονύκτιον ὥραν, καὶ τὰ ἐσφράγιζε ταχέως, διότι κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν ἀνεχώρει ὁ ταχυδρόμος. Ἐργασθεὶς δέ ποτε ἐπὶ δέκα ὥρας κατὰ συνέχειαν, τοσούτῳ ἀπησχολημένον εἶχε τὸν νοῦν, ὥστε λαβὼν τὸ μελανοδοχεῖον ἀντὶ τῆς ἀμμοθήκης, ἔχυσεν ἄφθονον μελάνην ἐπὶ τῶν ἐγγράφων. Καίτοι δὲ πάραυτα ᾐσθάνθη τὸ φρικτὸν λάθος, εἰς ὃ περιέπεσεν, ἦτο ὅμως πλέον ἀργὰ, διὸ καὶ ἠναγκάσθη νὰ ἐργασθῇ ἐκ νέου δι' ὅλης τῆς νυκτὸς καὶ νὰ ἀποστείλῃ ἔκτακτον ταχυδρόμον εἰς Ἀγγλίαν. Ὁ αὐτὸς λόρδος, ἐργασθεὶς ἄλλοτε ἐσπευσμένως, ἔκλεισε τὰ ὀμματοϋάλιά του εἰς τὸν τελευταῖον φάκελλον, καὶ ἕνεκα τούτου ἠναγκάσθη νὰ μείνῃ ἀργὸς μέχρι τῆς ἐπιστροφῆς τοῦ ταχυδρόμου, διότι ἐν τῷ μεταξὺ δὲν ἠδυνήθη νὰ εὕρῃ καταλλήλους διόπτρας.

Ἡμέραν τινὰ ὁ βασιλεὺς τῆς Νεαπόλεως προσεκάλεσε τὸν μέγαν ἀοιδὸν Λαβλάσιον, φύσει ἀφῃρημένου χαρακτῆρος ἄνθρωπον, καὶ ὀνειροπόλον εἰς ἄκρον ἄχρις ἀναισθησίας. Εἰσελθὼν λοιπὸν εἰς τὰ ἀνάκτορα, περιμένει τὴν σειράν του εἰς τὴν πρὸ τῶν δωμάτων τοῦ βασιλέως μεγάλην αἴθουσαν, πλὴν ζητεῖ τὴν ἄδειαν νὰ φορέσῃ τὸν πῖλόν του ὡς πάσχων ἀπὸ καταῤῥοήν. Ἐντὸς ὀλίγου τὸν περιτριγυρίζουν πολλοὶ τῶν φίλων του, καὶ ἀρχίζουν νὰ ἀπαριθμοῦν τὰς θαυμασίας ἐπιτυχίας του ἐν τῷ θεάτρῳ· καθ' ἣν δὲ στιγμὴν ἡ συνδιάλεξις εὑρίσκετο εἰς τὸ ζωηρότερον αὐτῆς μέρος, εἰδοποιοῦν τὸν Λαβλάσιον ὅτι ἡ Α. Μεγαλειότης ηὐδόκησε νὰ τὸν δεχθῇ εἰς ἀκρόασιν. Πλήρης ταραχῆς καὶ συγχύσεως ὁ καλὸς μουσικὸς, ἁρπάζει ἕνα πῖλον κείμενον ἐπί τινος ἐκεῖ που τραπέζης, καὶ εἰσέρχεται θριαμβευτικῶς παρὰ τῷ βασιλεῖ, κρατῶν αὐτὸν εἰς χεῖρας ἐνῷ ἔφερε τὸν ἰδικόν του ἐπὶ κεφαλῆς. «Εἰς τί σὲ χρησιμεύει αὐτὸς ὁ πῖλος, τὸν ὁποῖον κρατεῖς εἰς χεῖράς σου, φίλτατε Λαβλάσιε;» τῷ εἶπεν ὁ βασιλεὺς γελῶν. Ὁ Λαβλάσιος μένει ἀναπολόγητος, καὶ, ἀτενίζων μετ' ἐκπλήξεως τὸν βασιλέα, «Συγγνώμην, τῷ λέγει, Μεγαλειότατε, δὲν σᾶς ἐννοῶ. — Ἐγὼ ἐξεναντίας δὲν ἐννοῶ εἰς τί χρησιμεύει αὐτὸς ὁ πῖλος. — Πλὴν.. Μεγαλειότατε... εἰς τὸ νὰ τὸν φορῶ!» ἐπαναλαμβάνει ὁ τεχνίτης, ποιῶν δεικτικὸν σημεῖον, δηλαδὴ φέρων τὴν χεῖρα πρὸς τὴν κεφαλήν. Πλὴν ποία ὑπῆρξεν ἡ ἔκπληξίς του, ὅταν παρετήρησε τὴν ἔλλειψίν του; καὶ, ἀφαιρέσας μετὰ ταχύτητος τὸν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του πῖλον, ἤρχισε νὰ ὑποκλίνεται καὶ νὰ ζητῇ συγγνώμην, κρατῶν ἀνὰ ἕνα πῖλον εἰς ἑκάστην τῶν χειρῶν. Ἡ Α. Σικελικὴ Μεγαλειότης διεῤῥάγη τότε εἰς ἄσβεστον γέλωτα, καὶ ὁμολόγησεν ὅτι ποτὲ δὲν παρευρέθη εἰς διασκεδαστικωτέραν κωμῳδίαν.

Δὲν ἀναφέρομεν ἐνταῦθα τὸν ὑπερβολῇ ἀφῃρημένον ἡγεμόνα ἐκεῖνον, ὅστις, ὅτε μίαν τῶν ἡμερῶν τῷ εἰδοποίησαν ὅτι ἐπιθυμεῖ νὰ εἰσέλθῃ ὁ ἰατρός του, «Εἴπατε εἰς αὐτὸν, ἀπήντησεν, ὅτι δὲν ἔχω καιρὸν νὰ τὸν δεχθῶ, διότι εἶμαι ἀσθενής.» Οὔτε θέλομεν ἀναφέρει τὸν ὑπουργὸν ἐκεῖνον, ὅστις τοσούτῳ ἐπιλήσμων ἦν, ὥστε, θέλων ποτὲ νὰ ὑπογράψῃ ἐπίσημόν τι ἔγγραφον, ἐλησμόνησε τὸ ὄνομά του, καὶ ἐκράτει εἰς τοὺς ὀδόντας τὸν κάλαμον ἐπὶ πολλὴν ὥραν, ἱδρῶτι περιῤῥεόμενος καὶ φυσῶν· ἂν δὲ κατὰ σύμπτωσιν δὲν τὸν ἀπεκάλει τις κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν ὀνομαστὶ, ἤθελεν εὑρεθῇ εἰς θέσιν νὰ ὁμολογήσῃ ὁ δυσυχὴς ὅτι ἐλησμόνησε τὸ ἴδιόν του ὄνομα! Ἀρκούμεθα μόνον νὰ εἴπωμεν ὅτι τοιούτους ἀφῃρημένους, εἰς ἄκρον ἐπιλήσμονας, ἀπαντῶμεν πλείστους ὅσους καὶ παρ' ἡμῖν, λησμονοῦντας καὶ αὐτὴν ἀκόμη τὴν ἡμέραν τῆς ἑβδομάδος, περὶ ἧς ἤθελον ἐρωτηθῆ.

ΣΥΜΜΙΚΤΑ.

ΟΛΕΘΡΙΟΣ ΑΣΤΕΪΣΜΟΣ. — Ὁ Αὔγουστος ἀποθνήσκων κατέλιπεν ἐν τῇ διαθήκῃ αὐτοῦ τριακοσίους σεστερσίους εἰς ἕκαστον πολίτην Ῥωμαῖον, ἐκτελεστὴν δὲ καὶ διανομέα τοῦ κληροδοτήματος κατέστησε τὸν διάδοχόν του Τιβέριον. Ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ νέος οὗτος αὐτοκράτωρ ἀνέβαλλε τὴν διανομὴν, ἀστεῖός τις, θέλων νὰ τὴν ὑπενθυμίσῃ εἰς αὐτὸν, μετεχειρίσθη τὸν ἑξῆς τρόπον, ὀλέθριον αὐτῷ ἀποβάντα. Βλέπων διὰ τῆς δημοσίας πλατείας προπεμπόμενον εἰς τὸν τάφον νεκρόν τινα, ἐπλησίασεν εἰς

αὐτὸν, καὶ κύψας τῷ ἐλάλησεν εἰς τὸ οὖς· ἐρωτηθεὶς δὲ τί εἶπεν εἰς τὸν νεκρὸν, ἀπεκρίθη ὅτι τὸν παρήγγειλε νὰ εἴπῃ εἰς τὸν Αὔγουστον ὅτι ἀκόμη ὁ λαὸς δὲν ἔλαβε τὸ παρ᾽ αὐτοῦ καταλειφθὲν κληροδότημα. Ἀλλ᾽ εἰς τὸν Τιβέριον δὲν εὐηρέστησεν ὁ ἀστεϊσμός· διὸ καὶ προσκαλεσάμενος τὸν αὐθάδη ἀστεῖον, ἐμέτρησεν εἰς αὐτὸν τοὺς τριακοσίους σεστερσίους, εἶτα, διατάξας νὰ ἀπαγχονίσωσιν αὐτὸν, «Ὕπαγε, τῷ εἶπε, τώρα σὺ αὐτὸς νὰ βεβαιώσῃς τὸν Αὔγουστον ὅτι ἔλαβες τὸ ἐγκαταλειφθὲν παρ᾽ αὐτοῦ κληροδότημα.»

Ο ΝΕΟΣ ΔΙΟΓΕΝΗΣ. — Ἀπὸ τοῦ ἀνεκδότου ἐκείνου περὶ τοῦ κυνικοῦ φιλοσόφου τῆς ἀρχαιότητος Διογένους, ὅστις, ἐπισκεπτόμενός ποτε ὑπὸ τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου καὶ ἐρωτώμενος παρ᾽ αὐτοῦ τί θέλει, ἐζήτησεν ὡς μόνην χάριν νὰ παραμερήσῃ ὀλίγον ἀπὸ τὸν ἥλιον, φαίνεται ὅτι ἐδιδάχθησαν τὰ μεταγενέστερα ἔθνη τοιαύτας αὐταπαρνήσεις. Καὶ τῳόντι μᾶς φαίνεται σήμερον παράδοξον πῶς ὁ πίθος ἦτο ἀρκετὰ εὐρύχωρος διὰ τὸν Διογένην, ἐνῷ ὁ κόσμος ὁλόκληρος δὲν ἐχώρει τὸν Ἀλέξανδρον. Καὶ ὅμως, ἰδοὺ ἀνέκδοτον ὁμοιάζον τὰ μέγιστα μὲ τὸ τοῦ Διογένους.

Χωρικός τις Ὁλλανδὸς, ἰδὼν μίαν τῶν ἡμερῶν διαβαίνοντα τὸν μέγαν Ναπολέοντα, ὅταν οὗτος εὑρίσκετο εἰς Ὁλλανδίαν, οὔτε ἠγέρθη ἐκ τῆς θέσεώς του οὔτε τὸ σκιάδιον ἀφῄρεσεν ἀπὸ τῆς κεφαλῆς του. Δύο ἀξιωματικοὶ σπεύδουσιν ἀμέσως πρὸς αὐτὸν, εἰδοποιοῦντες ὅτι διαβαίνει ὁ αὐτοκράτωρ, καὶ παρακινοῦντές τον νὰ ἐγερθῇ. — Τί μὲ μέλει! ἀποκρίνεται ἀταράχως ὁ χωρικός. Μετ᾽ ὀλίγον, πλησιάσας αὐτὸν ὁ Ναπολέων, τὸν ἐχαιρέτισε καὶ τὸν ἠρώτησε τί κάμνει. — «Καλή σου ἡμέρα, ἀπαντᾷ ὁ νέος Διογένης, κλίνας ὀλίγον τὴν κεφαλήν. — Εἶμαι ὁ αὐτοκράτωρ. — Σύ; —Ναὶ, ἐγώ. —Ἔχω μεγάλην εὐχαρίστησιν. Καὶ τί ζητεῖς ἐδῶ; — Ἐπιθυμῶ νὰ σὲ καταστήσω εὐτυχῆ. — Δὲν ἔχω ἀνάγκην οὐδενὸς πράγματος. — Ἔχεις θυγατέρας; — Ἔχω. — Πόσας; — Δύο. — Θὰ τὰς προικίσω. — Σὲ εὐχαριστῶ. — Τί θέλεις λοιπόν; — Νὰ μὲ ἀφήσῃς νὰ τὰς προικίσω μόνος μου.» Ἔκπληκτος ὁ Ναπολέων ἀνεχώρησε, λέγων ὅτι εὗρε τῳόντι τὸν νέον Διογένην.

ΓΝΩΜΙΚΑ ΣΟΦΩΝ. — Ἡ ἀργία ὁμοιάζει μὲ τὸν ἰὸν, διότι φθείρει πολὺ πλειότερον παρὰ ἡ ἐργασία.

— Ἡ ὀκνηρία βαδίζει τόσον ταχέως, ὥστε ἡ πενία τὴν φθάνει παραχρῆμα.

— Ἡ πεῖνα προσβλέπει μὲν εἰς τὴν θύραν τοῦ φιλοπόνου ἀνθρώπου, ἀλλὰ δὲν τολμᾷ νὰ εἰσέλθῃ.

— Οἱ ἐχθροὶ δὲν εἶνε τόσον ἐπιζήμιοι ὅσον νομίζεται, ἀλλὰ πολλάκις καὶ παρέχουσιν ὠφέλειαν· σοὶ λέγουν τὰ σφάλματα καὶ τὰ ἐλαττώματά σου, καὶ σοὶ λέγουν ἀληθείας.

— Ὁ ἰσχυρὸς ἄνθρωπος ἔχει δούλους, ὁ πλούσιος ἔχει κόλακας, μόνος δὲ ὁ συνετὸς ἔχει φίλους.

— Ὁ φίλος ἐστὶν ἄλλος ἐγώ. Ἡ φιλία ἐστὶ μία ψυχὴ εἰς δύο σώματα.

— Οὐδέν ἐστιν ἴσον τῇ τρυφερᾷ φιλίᾳ· ἄνθρωπος ἄφιλος δὲν ὑπάρχει εἰμὴ κατὰ τὸ ἥμισυ.

— Ἡ καλλίστη ἐκδίκησις εἶνε ἡ καταφρόνησις τῆς ὕβρεως.

— Ἡ μὲν φύσις κάμνει τοὺς γονεῖς, ἡ δὲ στιγμὴ κάμνει τοὺς γνωρίμους, ὁ δὲ χρόνος τοὺς φίλους.

— Αἱ ὕβρεις εἰσὶν οἱ λόγοι ἐκείνων, οἵτινες ἔχουσιν ἄδικον.

— Ἡ ὀργὴ ἄρχεται διὰ τῆς ἀνοησίας, καὶ τελευτᾷ διὰ τῆς μεταμελείας.

— Ἡ κακολογία ἐστὶν ἄνανδρος· αὕτη ξιφομαχεῖ πάντοτε κατὰ ἀπόντος.

— Τὸ στόμα σου ἔστω ἡ φυλακὴ τῆς γλώσσης, ἡ δὲ γλῶσσά σου μὴ προτρεχέτω τῆς διανοίας.

— Ἂς σὲ ἐπαινῇ ἄλλος, καὶ οὐχὶ τὸ σὸν στόμα· ἂς σὲ ἐγκωμιάζῃ ξένος, καὶ οὐχὶ τὰ ἴδιά σου χείλη.

— Ἀγάπα τὸν συμβουλεύοντά σε, καὶ οὐχὶ τὸν ἐγκωμιάζοντά σε.

— Ἐὰν τὸ μυστικόν σου διαφύγῃ τὸ ἕρκος τῶν ὀδόντων σου, θὰ γίνῃ κύριός σου.

— Μεταμελεῖταί τις πολλάκις διότι ὡμίλησεν, οὐδέποτε ὅμως διότι ἐσίγησε.

ΑΛΛΗΛΟΥΪΑ. — Ἡ Ἑβραϊκὴ αὕτη λέξις, ἥτις ἑρμηνεύεται Αἰνεῖτε τὸν Κύριον, ἦτο ἐν χρήσει εἰς τὰς προσευχὰς καὶ ἐπικλήσεις τῶν Ἰουδαίων, ἀφ᾽ ὧν εἰσήχθη καὶ εἰς τὰς ἱεροτελεστίας τῶν Χριστιανῶν ἀπὸ αὐτῆς τῆς πρώτης συστάσεως τῆς Ἐκκλησίας. Καὶ εἰς μὲν τὴν Ἀνατολικὴν Ἐκκλησίαν τὸ ἀλληλούϊα λέγεται, ὡς γνωστὸν, κατὰ πάσας σχεδὸν τοῦ ἔτους τὰς ἡμέρας, εἰς δὲ τὴν Λατινικὴν μόνον ἀπὸ τοῦ Πάσχα μέχρι τῆς Πεντηκοστῆς. Ἐπειδὴ λοιπὸν παρὰ Λατίνοις ἡ Πεντηκοστὴ κλείει, ὡς λέγουσι, τὸ ἀλληλούϊα, διὰ τοῦτο παράδοξοι τελεταὶ ἐπεκράτησε νὰ γίνωνται παρ᾽ αὐτοῖς κατ᾽ ἐκείνην τὴν ἡμέραν, ὡς λόγου χάριν ταφαὶ πομπώδεις τοῦ ἀλληλούϊα καὶ ἄλλα παρόμοια. Ὁ Δουκάγκιος ἐν τῷ Γλωσσαρίῳ του ἀναφέρει μεταξὺ ἄλλων τοιούτων τελετῶν καὶ τὴν ἑξῆς: Τὴν Κυριακὴν τῆς Πεντηκοστῆς, λέγει, εἰς τὰ μοναστήρια οἱ κανονάρχοι συνηθροίζοντο εἰς τὸ σκευοφυλάκιον τῆς μονῆς, ὅπως ἐνταφιάσωσι τὸ ἀλληλούϊα· ἐκεῖθεν δὲ ἐνδεδυμένοι τὰ ἐκκλησιαστικά των ἄμφια, φέροντες σταυροὺς καὶ θυμιατήρια καὶ ἁγιασμὸν, καθὼς οἱ Δυτικοὶ εἰς τὰς κηδείας συνειθίζουσι, καὶ σηκόνοντες μικρόν τι κιβώτιον πεπληρωμένον χώματος καὶ ὅμοιον μὲ νεκροκράββατον, ἐξήρχοντο ἐν πομπῇ, καὶ ψάλλοντες τὰς νεκρωσίμους ᾠδὰς ἤρχοντο εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ἐκεῖ δὲ μετὰ τὸ τέλος τῆς ἀκολουθίας ἀπέθετον εἰς μέρος τι ἰδιαίτερον τὸ κιβώτιον, ἀφοῦ ἐθυμίαζον καὶ ἐῤῥάντιζον αὐτὸ διὰ τοῦ ἁγιασμοῦ, κατὰ τὴν συνήθειαν. Ἀλλαχοῦ πάλιν, λέγει ὁ αὐτὸς, εἷς τῶν κανονάρχων, ἔχων εἰς τὴν μίαν χεῖρα λωρίδα χάρτου, εἰς τὴν ὁποίαν ἦτο μὲ χρυσᾶ γράμματα γεγραμμένον τὸ ἀλληλούϊα, καὶ εἰς τὴν ἄλλην φέρων μάστιγα, περιήρχετο τὴν ἐκκλησίαν ἀργῶς καὶ ἐπισήμῳ τῷ τρόπῳ, καὶ ἔπειτα ἔῤῥιπτεν ἔξω τὸν χάρτην. Ἀλλὰ τοιαῦτα παιδαριώδη ἔθιμα πρέπει ἆρά γε νὰ μᾶς φαίνωνται λίαν παράδοξα, ἀφοῦ καὶ ὀγκώδεις τόμοι συνεγράφησαν περὶ τοῦ πότε, ποσάκις καὶ πῶς πρέπει νὰ ψάλλεται τὸ ἀλληλούϊα;

Ο ΦΙΛΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΠΡΕΣΒΕΥΤΗΣ. — Ἰσμηνίας ὁ Θηβαῖος, ἀποσταλεὶς πρεσβευτὴς ὑπὲρ τῆς πατρίδος του πρὸς τὸν βασιλέα τῆς Περσίας, καὶ θελήσας νὰ συνομιλήσῃ ὁ ἴδιος μὲ αὐτὸν περὶ τῶν ὑποθέσεων τῆς ἀποστολῆς του, ἐζήτησε τοῦτο παρὰ τοῦ παρουσιάζοντος τὰς ἀναφορὰς ἀξιωματικοῦ, καὶ εἰσάγοντος τοὺς ἐπιθυμοῦντας νὰ ὁμιλήσωσιν αὐτοπροσώπως πρὸς τὸν μονάρχην. Εἰδοποιήθη ὅμως παρ᾽ ἐκείνου ὅτι, κατὰ τὸν Περσικὸν νόμον, φθάνων ἔμπροσθεν τοῦ βασιλέως, ἔπρεπε νὰ προσκυνήσῃ ἕως ἐδάφους. «Πλὴν δύνασαι νὰ ἀποφύγῃς τοῦτο, ὦ φίλε Θηβαῖε, ἐπρόσθεσεν ὁ ἀξιωματικὸς πρὸς τὸν Ἰσμηνίαν, παρουσιάζων τὰς αἰτήσεις σου δι᾽ ἐμοῦ. — Ὄχι, ἀπεκρίθη ὁ Ἕλλην πρεσβευτὴς, ὁδήγησόν με ἀμέσως πρὸς τὸν βασιλέα.» Ἀλλὰ μόλις πλησιάσας εἰς τὸν μονάρχην, ἐκβαλὼν τὸ δακτυλίδιόν του, τὸ ἔῤῥιψεν ἐπιτηδείως εἰς τὴν γῆν, καὶ κύψας ταχέως διὰ νὰ τὸ σηκώσῃ, ἔκαμεν ἐπίδειξιν προσκυνήσεως πρὸς τὸν βάρβαρον· χωρὶς δὲ νὰ καθυποβληθῇ εἰς ἔργον δουλικὸν καὶ ἀτιμάζον τὴν γενναιοφροσύνην τοῦ ἔθνους, εἰς ὃ ἀνῆκε, κατώρθωσε νὰ ἐπιτύχῃ ἐκ μέρους τοῦ Πέρσου ὅλα τὰ συμφέροντα τῆς πατρίδος του.

ΔΟΞΑΙ ΚΑΤΑ ΓΥΝΑΙΚΩΝ. — Συγγραφεύς τις εἶπεν: Ἡ γυνὴ ὁμοιάζει τὴν σκιάν σου! τρέχε πλησίον της, αὐτὴ φεύγει μακράν σου — φύγε ἀπ᾽ αὐτῆς, αὐτὴ τρέχει κατόπιν σου! . . . . ἀλήθεια! ἀλήθεια!

Ἕτερος ἀπεφήνατο, ὅτι αἱ γυναῖκες δὲν εἶνε σταθεραὶ ἢ ἐν μόνῃ τῇ ἀστασίᾳ αὐτῶν.

Εὐφυέστερός τις εἶπεν, ὅτι ἡ γυνὴ εἶνε πρὸς τὸν ἄνδρα ὅ,τι τὸ μηδενικὸν πρὸς τοὺς ἀριθμούς· αὔξει καὶ ἐλαττόνει τὴν ἀξίαν του.

Ἐκ δὲ τῶν ἀρχαίων, οἱ μᾶλλον πικρῶς κατὰ γυναικῶν ἐκφρασθέντες εἰσὶν οἱ ἑξῆς:

Πρῶτος ὁ τρομερὸς τῶν γυναικῶν κατήγορος Εὐριπίδης, ὅστις ἐτόλμησε μεταξὺ ἄλλων νὰ εἴπῃ: Πλὴν τῆς τεκούσης, μισῶ ὅλας τὰς γυναῖκας! καὶ, Πολυμήχανοι αἱ γυναῖκες! φύσει γὰρ σύμμαχος γυνὴ γυναικός.

Εἶτα ὁ Σωκράτης, ὅστις ἀπεφήνατο (ὀρθῶς ἢ κακῶς οὐκ οἴδαμεν), ὅτι ἐκ τῶν ἀνθρώπων μόνοι οἱ νυμφευθέντες μεταμελοῦνται.

Χαλεπὸν φορτίον ἡ γυνὴ, εἶπεν ὁ Σόλων.

Οὐδὲν μεγαλήτερον κακὸν γυναικὸς, ὁ Σοφοκλῆς.

Φύσει ἡ γυνὴ δυσήνιόν ἐστι καὶ πικρὸν ὁ Μένανδρος.

Ἕτερός τις, οὗτινος μᾶς διαφεύγει τὴν στιγμὴν ταύτην τὸ ὄνομα, ἐγνωμοδότησεν: Εὐτυχὴς ἐκεῖνος, ὅστις νυμφευθῇ καλὴν γυναῖκα· μακάριος δὲ πάλιν ὁ μὴ νυμφευθεὶς ποτέ.

Τελευταῖον ὁ Πλούταρχος ἀπεφήνατο: Ὅταν δύο γυναῖκες γνωρίζουσιν ἓν μυστικὸν, τὸ γνωρίζουσι συνάμα ἑκατόν· καὶ ὅταν τρεῖς, ὁ κόσμος ὅλος.

ΓΝΩΜΑΙ ΥΠΕΡ ΓΥΝΑΙΚΩΝ. — Ἡ καρδία τῆς γυναικὸς εἶνε ἄβυσσος ἔρωτος· ἔχει μειδίαμα δι᾽ ὅλας τὰς χαράς, δάκρυ δι᾽ ὅλας τὰς λύπας, συγχώρησιν δι᾽ ὅλα τὰ σφάλματα, δέησιν δι᾽ ὅλας τὰς ἀτυχίας, ἐγκαρδίωσιν δι᾽ ὅλας τὰς ἐλπίδας.

Ἡ γυνὴ φαίνεται ὅτι δὲν ὑπάρχει, ἢ διὰ νὰ τείνῃ χεῖρα βοηθείας εἰς τοὺς πάσχοντας· δὲν ζῇ, παρὰ διὰ νὰ καταπραύνῃ τὰς ὀδύνας τοῦ ἀνδρός της· τέλος δὲν ἀναπνέει, παρὰ διὰ νὰ ἀγαπᾷ.

Τὸ κράτος τῆς γυναικὸς εἶνε κράτος γλυκὺ, ἐπιδέξιον καὶ εὐάρεστον· αἱ διαταγαί της εἰσὶ θωπεύματα, δάκρυα δὲ αἱ ἀπειλαί της.

Ὁ ἥλιος καὶ ἡ γυνὴ εἰσὶ τὰ δύο ὄντα, ἅτινα διενεμήθησαν τὸ κράτος τοῦ κόσμου· ὁ μὲν δίδει εἰς ἡμᾶς τὰς ἡμέρας, ἡ δὲ καλλωπίζει αὐτάς.

Ἡ γυνὴ εἶνε τὸ συμπλήρωμα τῶν ἔργων τοῦ Θεοῦ. Διὸ καὶ παρήγαγεν αὐτὴν μετὰ τὰ λοιπὰ κτίσματα, ὡς ἐὰν ἤθελε νὰ φανερώσῃ ὅτι ἔμελλε νὰ περάνῃ τὸ ὑπέρτατον ἔργον Του διὰ τοῦ ἀριστουργήματος τοῦ τελευταίου πλάσματός Του.

Ἡ γυνὴ εἶνε ἡ τελευταία λέξις τοῦ Πλάστου. Δύναταί τις νὰ εἴπῃ ὅτι ὁ Θεὸς ἐπεχείρησε νὰ συγγράψῃ, καὶ οὕτω πεζὸς μὲν λόγος Του εἶνε ὁ ἀνὴρ, ἡ δὲ γυνὴ τὸ ποίημά Του.

Ἐὰν ὁ Θεὸς ἤθελε νὰ πλάσῃ τὴν γυναῖκα κυρίαν τοῦ ἀνδρὸς, ἤθελε τὴν λάβει ἐκ τῆς κεφαλῆς τούτου· ἐὰν δὲ δούλην του, ἐκ τῶν ποδῶν του. Ἀλλ᾽ ὁ Θεὸς ἠθέλησε νὰ πλάσῃ τὴν γυναῖκα σύντροφον τοῦ ἀνδρὸς, διὰ τοῦτο καὶ τὴν ἔλαβεν ἐκ τῆς πλευρᾶς του.

Ὁ θυμὸς τῆς γυναικὸς ὁμοιάζει τὰς θερινὰς θυέλλας, αἵτινες καθιστῶσι τὴν ἐξοχὴν χλοερωτέραν καὶ ὡραιοτέραν.

Τὸ νὰ εἴπῃς εἰς μίαν γυναῖκα νὰ μὴ ἀγαπήσῃ, εἶνε ὡς νὰ ἀπαιτήσῃς ἀπὸ ἓν ἄνθος νὰ μὴ ἀνοίξῃ ποτέ.

Τιμᾶτε τὰς γυναῖκας! Διασκορπίζουσι τὰ ῥόδα εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ζωῆς ἡμῶν· συσφίγγουσι τοὺς εὐτυχεῖς δεσμοὺς τοῦ ἔρωτος, καὶ ὑπὸ τὸν σεμνὸν πέπλον τῆς χάριτος τρέφουσι μὲ χεῖρα ἱερὰν τὸ ἀθάνατον ἄνθος τῶν εὐγενῶν αἰσθημάτων!

ΠΟΙΗΣΙΣ.

ΕΙΣ ΤΟ ΛΕΥΚΩΜΑ ΤΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ.

Στίχους ζητεῖς; Τὴν λύραν μου ν᾽ ἀκούσῃ πάλιν θέλει
τὸ ἀδελφόν σου οὖς·
ἡ σιωπή της σ᾽ ἐνοχλεῖ, καὶ οὐδὲ κἂν σοὶ μέλει
ἂν ἡ ψυχή μου σιωπᾷ, ἐὰν κοιμᾶτ᾽ ὁ νοῦς.

Ἔστω λοιπόν! ἐγείρομαι, ἀφοῦ νὰ μ᾽ ἐξεγείρῃς
τοῦ ὕπνου μου ποθεῖς·
πλὴν ἄκουσον τί ἔβλεπα νὰ σ᾽ εἴπω ἐν ὀνείροις:
Ζηλοτυπῶν τὸν ὕπνον μου, καὶ σὺ θὰ κοιμηθῇς.

Εἶνε πικρὸς, Ἀλέξανδρε, ὁ ἀληθής μας βίος,
γλυκὺς εἶν᾽ ὁ ψευδής·
εὐδαίμων ὅστις, κοιμηθεὶς, κοιμᾶται αἰωνίως,
καὶ ζῇ μὲ μόνον ὄνειρα! κοιμήσου νὰ ἰδῇς.

Κοιμήσου! τὸ ἀνάλγητον νὰ λησμονήσῃς πλῆθος,
τὸ κύκλω μας βομβοῦν,
τὸ θῦον ἐπὶ τῶν βωμῶν τοῦ Μαμωνᾶ εὐήθως,
καὶ κλίνον γόνυ 'ς τὸν χρυσοῦν τῶν Ἰουδαίων βοῦν.

Κοιμήσου! νὰ ὀνειρευθῇς ἀκροατῶν ἐκθάμβων
ὁμήγυριν πολλήν·
ν᾽ ἀκροασθῇς εὐφημιῶν, νὰ μεθυσθῇς θριάμβων,
στέμμα χλωρὸν νὰ αἰσθανθῇς περὶ τὴν κεφαλήν.

Νὰ γένῃ ἄθλόν σου γλυκὺ τῶν νέων ἡ μυρσίνη,
τῆς κόρης ὁ παλμός·
εἰς τὴν φωνήν σου νὰ σεισθοῦν τὰ ἄλκιμά των σμήνη,
νὰ ὑγρανθῇ ὁ καστανὸς ἐκείνης ὀφθαλμός.

Κοιμήσου! κύκλω σου πυκνὰ φρυάσσοντα τὰ πλήθη
ν' ἀκούσῃς, ἀλαζών.
Κοιμήσου! τὴν ἀξίαν σου νὰ ἐννοήσῃς· ζῆθι,
ζῆθι κοιμώμενος, παρὰ ν' ἀποκοιμᾶσαι ζῶν.

Καὶ μή ποτε τὸ ὄμμα σου εἰς φῶς ἀνοίξῃς πάλιν,
αἰώνια κοιμοῦ!
κ' εἰς τῶν χρυσῶν ὀνείρων σου τὴν μαλακὴν ἀγκάλην
τὸ πᾶν, τὸ πᾶν λησμόνησον, ἢ μᾶλλον ἐνθυμοῦ.

Ναί, ἐνθυμοῦ εἰς τίνων οὗς τὰ ᾄσματά σου στέλλει
ἡ νέα σου ψυχή·
ὁποίων κύκλω σου βομβεῖ ἀκροατῶν ἀγέλη,
εἰς τίνων στήθ' ἡ μυστικὴ φωνή σου ἀντηχεῖ.

Εἰς οὐδενός, Ἀλέξανδρε! Ἐὰν τὸ στῆθος πάλλῃ
ὀλίγων ἀδελφῶν,
ἂν ἀκροᾶτ' ὁ εἷς δειλῶς ἐνῷ ὁ ἄλλος ψάλλει,
τὸ πλῆθος ὅμως τὸ κοινὸν εἶνε κοινὸν κωφῶν.

Καὶ ἂν πρὸς τὴν φωνὴν ἡμῶν ἐνίοτε τὰ ὦτα
στρέψῃ ἀλλόφρων τις,
ἀκούει δυσανασχετῶν τὰ ἔπη μας τὰ πρῶτα,
καὶ λέγει μ' ἓν μειδίαμα: Ἄ! εἶνε ποιητής.

Εἴμεθα· πλὴν ἀφοῦ κανεὶς, κανεὶς δὲν μᾶς ἀκούει,
ὦ! τότε κ' ἐξ ἡμῶν οὐδεὶς
τὴν λύραν του ἐμπρὸς κωφῶν ἀκροατῶν μὴ κρούῃ·
καθ' ὕπνους μᾶς ἀκούουσι· κοιμήσου νὰ ἰδῇς.

ΑΓΓΕΛΟΣ Σ. ΒΛΑΧΟΣ.

ΕΙΣ ΛΕΥΚΩΜΑ ΤΗΣ Κ. ΠΗΝΕΛΟΠΗΣ ΚΕΧΑΓΙΑ.

(Ὑπὸ εἰκόνα φύλλου ξηροῦ.)

Εἰς ἀνθοδέσμας ἐκ χειρῶν
τοσούτων φίλων
ἄοσμον, ἄχρουν καὶ ξηρὸν
τί θέλει φύλλον;

Δὲν εἶνε δάφνη, προϊὸν
τοῦ Ἑλικῶνος,
καὶ τὸ ἐξήρανε χιών,
πνοὴ χειμῶνος.

Δὲν ἔπιε τὴν πρωϊνὴν
μαΐου δρόσον,
ἀλλὰ, πεσὸν, ὑπὸ δεινὴν
ἐτάκη νόσον.

Μῦρον δὲν πέμπ' εἰς οὐρανὸν
οὐδ' εὐωδίας,
οὐδὲ σκιάζει τὸ πτηνὸν
τῆς μελῳδίας.

Δὲν ἔχει πράσινον, νεκρὸν
ἔχει τὸ χρῶμα·
καθεὶς τὸ ῥίπτει, καὶ πικρὸν
εἶν' εἰς τὸ στόμα.

Τὸ σύρουσι κατὰ κρημνῶν
χειμάῤῥων λίθοι,
καὶ τοῦ στελέχους του γυμνὸν
κατεπατήθη.

Δὲν εἶνε φύλλον τῶν χρυσῶν
καὶ τῶν ποικίλων·
ἐκ τῆς καρδίας ἐκπεσὸν,
εἶν' ἓν της φύλλον.

Ἀφοῦ τὸ ὕδωρ τῆς πηγῆς
δὲν τὸ ἡδύνει,
οὐδ' ἔχει κλάδον ἐπὶ γῆς
χλωρὸν νὰ μείνῃ·

Ἀφοῦ κρυπτὸς ἀνηλεὴς
τὸ τρώγει σκώληξ,
καὶ διεῤῥάγ' ἡ τῆς ζωῆς
αὐτοῦ πομφόλυξ·

Ἀφοῦ τὸ ἥρπασε στροφὴ
σφοδρῶν ἀνέμων,
Ὦ! ἄφες, ἄφες νὰ ταφῇ
ἐδῶ εὐδάτιμον!

Α. Ρ. ΡΑΓΚΑΒΗΣ.

Η ΚΑΤΑΣΚΟΠΟΣ ΨΥΧΗ.

Ψυχὴ, τὴν γῆν ἀφήσασα ἐκείνην τὴν πρωΐαν,
ὡς ἔλυσε τὴν κόμην της ἡ νὺξ τὴν μελανὴν
κ' εἰς τὸν αἰθέρα ἔσπειρεν ἀστέρας καὶ σκοτίαν,
ποθοῦσα τῆς μητρὸς αὐτῆς ν' ἀκούσῃ τὴν φωνὴν
καὶ τῶν φιλτάτων της ἐγγὺς ἀόρατος νὰ κλαύσῃ,
τὴν δύσκολόν της ἤρξατο κατωφερῆ πορείαν,
προσέχουσα εἰς ἄστρον τι μὴ τὰ πτερά της καύσῃ.

Σκότος βαθὺ ἐκάλυπτε τὴν πατρικὴν οἰκίαν,
κ' ἐσύριζεν εἰς τὰς ἐγγὺς πλατάνους ὁ βοῤῥᾶς·
ὁ κύων αἴφνης κλαυθμηρὰν ἀφῆκε θρηνῳδίαν,
κ' εἰς τὴν ἑστίαν ἔτριζαν τὰ ξύλα τῆς πυρᾶς.
Ἐπὶ φερέτρου δίδυμον λαμπάδων φέγγος καίει,
νεκρὸν φωτίζον εἰς χλωρὰν δραπέντα ἡλικίαν,
κ' ἐγγὺς ἡ ἄπελπις ὁμὰς τῶν συγγενῶν του κλαίει.

Ἦχος ἠκούσθη ἀμυδρὸς τῶν κεφαλῶν των ἄνω·
ἀόρατος εἴχεν ἐλθεῖ ἐγγὺς των ἡ ψυχὴ,
κ' ἐγνώρισε τὸ σῶμά της ὠχρὸν ἐν τῷ σαβάνῳ,
κ' ἐπὶ τὸ στόμα ἀσπασμὸν τῷ ἔδωκ' ἡ πτωχή.
Καὶ εἶδε τὴν μητέρα της,—ὠχρὰ, ἀπηλπισμένη,
παράφορος, εἰς τὸν νεκρὸν νὰ ῥίπτεται ἐπάνω,
ἐνθέριμος νὰ ἀπαλλαγῇ τοῦ βίου εὐχομένη.

Καὶ εἶδε τὸν πατέρα της νὰ κλαίῃ, καὶ πενθοῦσαν
τὴν φαλακράν του καὶ λευκὴν νὰ κλίνῃ κεφαλήν·
καὶ τὴν γλυκεῖαν ἀδελφὴν εἰσέτι ἀγρυπνοῦσαν,
καὶ τήκουσαν τὴν παρειὰν αὐτῆς τὴν ἁπαλήν.
Ἀλλ' οἱ μικροί της ἀδελφοὶ, γελῶντες εἰς γωνίαν,
εἰ καὶ ἡμέραν ἅπασαν εἰσέτι μὴ ἀποῦσαν,
φεῦ! λησμονήσει πρὸ πολλοῦ τὴν εἶχον τὴν ἀθλίαν . . .

Ἐπέστρεψε μετὰ καιρόν. Τὸ σῶμά της τ' ὡράτον
ἤδη ἡ γῆ εἰς τὸν ψυχρὸν εἶχεν αὐτῆς μυχὸν,
καὶ τὸ ἐμάστιζ' ἡ βροχὴ, καὶ ψυχρὸς λίβας πνέων,
τὸ ἔκαμν' εἰς τὸ μνῆμά του νὰ τρέμῃ τὸ πτωχόν.
Λύπη σιγῶσα κ' ἤρεμος τὴν πρὶν ἀπελπισίαν
νῦν διεδέχθη· τὴν θανὴν οὐδὲν ἐδήλου πλέον,
καὶ πάντα τὴν προτέραν των ἀνέλαβον πορείαν.

Καὶ αὖθις ἦλθε. Μουσικῶν ὀργάνων καὶ γελώτων
βοὴ, ἐνῷ κατήρχετο, προσέβαλεν αὐτήν·
χορὸς εἰς τὴν οἰκίαν της ἐδίδετο, καὶ φώτων
καὶ ῥόδων ἔγεμεν αὐτὴ διὰ τὴν ἑορτήν.
Ἡ ἀδελφή της χαρωπὴ εἰς χορευτοῦ ἀγκάλην
προθύμως παρεδίδετο, καὶ ἦτο ἐκ τῶν πρώτων
νὰ εὑρεθῇ εἰς τοῦ χοροῦ τὴν θορυβώδη ζάλην.

Μόνη ἡ μήτηρ της τινὰ ἀκόμη δυσκολίαν
νὰ μειδιάσῃ εὕρισκεν. Ἐδάκρυσ' ἡ ψυχὴ,
καὶ πτᾶσα πρὸς τὸν οὐρανὸν, τὴν πρὸς τὴν γῆν πορείαν
οὐδέποτ' ἐπανέλαβεν, οὐδέποτ' ἡ πτωχή!
Ἀλλ' εἰς τὰς χώρας τῆς χαρᾶς, τοὺς εὐθαλεῖς ἀνθῶνας
ὅπου τὰ πάντα εὐτυχῆ, σιγῶσα εἰς γωνίαν,
τὰς ἄλλας ἄφινε ψυχὰς νὰ ἐντρυφῶσι μόνας.

* * *

ΠΟΙΚΙΛΑ.

Κύριός τις παρήγγειλε τὸν θαλαμηπόλον του νὰ τὸν ἐξυπνίσῃ εἰς τὰς ἓξ ὥρας τῆς πρωΐας· οὗτος δὲ, ἀκούσας ἐντὸς τοῦ ὕπνου του τὸ ὡρολόγιον σημαῖνον τετάρτην ὥραν, ἐγείρεται, ἐνδύεται μετὰ σπουδῆς καὶ, προχωρήσας πρὸς τὸ δωμάτιον τοῦ Κυρίου του, « Αὐθέντα, κράζει, κοιμήσου ἥσυχος! ἔχεις ἀκόμη δύο σωστὰς ὥρας, διότι τώρα ἐσήμανον τέσσαρες. »

—

Ἐκκλησιαστικὸς, κηρύττων ἀπὸ τοῦ ἄμβωνος, περιέπλεξε τοσοῦτον τὸν λόγον του, ὥστε ἠναγκάσθη νὰ διακοπῇ χωρὶς οὔτε λέξιν νὰ ἠμπορέσῃ νὰ συναρμόσῃ. Ἀστεῖός τις, ἐγερθεὶς τότε, εἶπε: « Κλείσατε τὴν θύραν! ἐδῶ εἴμεθα ὅλοι τίμιοι ἄνθρωποι, καὶ πρέπει ἡ λέξις τοῦ κυρίου νὰ εὑρεθῇ. »

—

Λουδοβίκος ὁ ΙΔ' ἐξετίθετο πολὺ εἰς τὰς μάχας. « Μεγαλειότατε, τῷ λέγει μίαν ἡμέραν ὁ σατυρικὸς Βουαλὼ, ὅστις συνέγραφε τὴν ἱστορίαν του· σᾶς παρακαλῶ δικαιωματικῶς, ὡς ἱστοριογράφος σας, νὰ μὴ γίνετε αἴτιος ὥστε νὰ διακοπῇ ἡ ἱστορία σας. »

—

Μονόφθαλμός τις, ἀπαντήσας πολλὰ πρωΐ κυφὸν καὶ θέλων νὰ τὸν ἐμπαίξῃ, τὸν εἶπε: « Φίλε μου, πολλὰ πρωΐ ἐφορτώθης σήμερον. — Σὲ φαίνεται ὅτι εἶνε πρωΐ, ἀπεκρίθη ὁ κυφὸς, διότι δὲν ἤνοιξες ἀκόμη παρὰ μόνον τὸ ἓν παράθυρον. »

—

Λουδοβίκος ὁ ΙΔ', βασιλεὺς τῆς Γαλλίας, ἐποίησέ ποτε στίχους λίαν ἀτέχνους, τοὺς ὁποίους παρουσιάσας εἰς εἰδήμονά τινα αὐλικὸν, ἐζήτησε τὴν περὶ αὐτῶν γνώμην του. « Τίποτε ἀδύνατον εἰς τὴν Ὑμετέραν Μεγαλειότητα, ἀπήντησεν ὁ εἰλικρινὴς αὐλικὸς, ἀφοῦ ἀνέγνωσε τοὺς στίχους· ἐζητήσατε νὰ κάμετε κακοὺς στίχους, καὶ ἐπετύχετε θαυμάσια. »

—

Πλούσιός τις αὐλικὸς, πλὴν γλίσχρος καὶ δύστροπος εἰς τὸν ὑπέρτατον βαθμὸν, οἰκοδομήσας λαμπρὸν καὶ πολυτελὲς μέγαρον, ἐπέγραψεν ἐπὶ τῆς θύρας αὐτοῦ: Κανεὶς κακὸς νὰ μὴ εἰσέλθῃ δι' αὐτῆς τῆς θύρας. Διαβαίνων μίαν τῶν ἡμερῶν ὁ βασιλεὺς ἐκεῖθεν καὶ ἀναγνώσας τὴν ἐπιγραφὴν, ἠρώτησε: « Καὶ πόθεν λοιπὸν θὰ εἰσέρχηται ὁ οἰκοδεσπότης; »

—

Ἐν συνανἀστροφῇ τινι ἔκαμνον τὴν παρατήρησιν εἰς εὐκατάστατόν τινα διατί δὲν ἐνυμφεύετο. — « Ἔχω πολλὰ λεπτὴν τὴν συνείδησιν, ἀπεκρίθη οὗτος, καὶ αἰσθάνομαι ὁποίαν εὐθύνην καὶ ὁποῖον μέγα φορτίον ἀναδέχεται ὁ νυμφευόμενος· ἄλλως τε, δὲν μὲ μέλει τόσον διὰ τὴν γυναῖκα, ὅσον διὰ τὰ τέκνα, τὰ ὁποῖα θὰ κάμω.— Τότε λοιπὸν, ἀπήντησεν εὐήθης τις, νυμφεύσου καὶ μὴ τεκνοποιήσῃς. »

—

« Κατὰ πόσον ὁμοιάζει τὸ ἐπίθετον μὲ ἕνα μεθυσμένον; — Καθόσον καὶ τὰ δύο δὲν ἠμποροῦν νὰ σταθοῦν μόνα. »

—

Δήμαρχός τις, εἰς δήμιον ζητοῦντα εἴκοσι φράγκα δι' ἄνθρωπον, τὸν ὁποῖον ἐκρέμασεν, ἔκαμε τὴν παρατήρησιν ὅτι ἡ ποσότης ἦτο ὑπέρογκος. — « Πιστεύσατέ με, Ἐξοχώτατε, ἀπεκρίθη ὁ δήμιος ὅτι ἡ τιμὴ εἶνε ἡ συνήθης, οὔτε δύναμαι νὰ κάμω τὴν παραμικρὰν συγκατάβασιν· καὶ ἂν πρόκειται ἀκόμη νὰ ἐκτελέσω τοιαύτην ὑπηρεσίαν καὶ εἰς ὑμᾶς τὸν ἴδιον. »

—

Ἠλίθιός τις, παρατηρήσας σιδηρουργὸν πτύοντα ἐπὶ τοῦ σιδήρου διὰ νὰ δοκιμάσῃ ἂν ἦνε θερμὸς ἀκόμη, ἅμα ἐπανελθὼν εἰς τὸν οἶκόν του, ἔπτυσεν ἐντὸς τοῦ ζωμοῦ, τὸν ὁποῖον τῷ ἔφερον· ἐπειδὴ δὲ ὁ ὑπηρέτης τὸν ἠτένιζε μετ' ἀπορίας, οὗτος ἀπεκρίθη ὅτι ἔπτυσεν εἰς τὸν ζωμὸν διὰ νὰ δοκιμάσῃ ἂν καίῃ.

—

« Ἰωάννη, ἀγόρασέ μου θειαφόξυλα! — Ὁρισμός σας, στρατηγέ. — Πρόσεξον ὅμως νὰ τὰ δοκιμάσῃς νὰ ἦνε καλά. » Μετ' ὀλίγην ὥραν ἐπιστρέφει ὁ Ἰωάννης, κρατῶν εἰς χεῖρας δέσμην θειαφοξύλων κεκαυμένων. — « Τί σημαίνει τοῦτο; ἐρωτᾷ ἔκπληκτος ὁ στρατηγὸς τὸν καλόν του λοχίαν.—Τὰ ἐδοκίμασα ὅλα καθὼς μὲ διετάξατε. »

—

Κύριός τις διέταττε τὸν ὑπηρέτην του νὰ ὑπάγῃ νὰ παρατηρήσῃ τὴν ὥραν εἰς τὸ πλησίον ἡλιακὸν ὡρολόγιον. « — Πλὴν, Κύριε, εἶνε νὺξ! τῷ παρατηρεῖ ὁ ὑπηρέτης. — Καὶ τί μὲ τοῦτο; ἐπαναλαμβάνει μετ' ὀργῆς ὁ εὐήθης Κύριος, δὲν ἠμπορεῖς νὰ πάρῃς φανὸν μαζή σου; »

—

Χωρικός τις κατεδικάσθη εἰς τὸν δι' ἀγχόνης θάνατον ἐπὶ ἐγκλήματι φόνου. Ἐπειδὴ ὅμως ὁ δήμιος τοῦ χωρίου κατ' ἐκείνας τὰς ἡμέρας ἦτο ἀπὼν, ὁ δήμαρχος μεθ' ὅλης τῆς συνοδίας του, πορευθεὶς εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς χώρας, κρούει τοὺς κώδωνας, καὶ ἀφοῦ συνήχθη ὁ λαὸς, τοῖς λέγει μεγαλοφώνως ὅτι ἐζητεῖτο δήμιος πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς θανατικῆς ποινῆς τοῦ καταδίκου· ὅστις δὲ ἤθελεν ἀναδεχθῆ τὸ ἔργον θὰ ἐλάμβανεν ὡς ἀμοιβὴν ἓν τάλληρον, καὶ περιπλέον τὰ ἐνδύματα τοῦ καταδίκου. Ἀστεῖός τις, διερχόμενος ἐκεῖθεν καὶ μαθὼν τὴν ὑπόθεσιν, ἀνεδέχθη τὸ ἔργον καὶ ἐξετέλεσεν αὐτὸ ἐπιτυχῶς. Μετὰ ἓξ μῆνας διερχόμενος ἀπὸ τὸ αὐτὸ χωρίον, ἐλθὼν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ἤρχισε νὰ σημαίνῃ τοὺς κώδωνας· ὅτε δὲ συνήχθη ὁ λαὸς, εἶπε πρὸς αὐτὸν ὑψηλοφώνως: « Κύριοι, πρό τινων μηνῶν διαβαίνων ἐντεῦθεν, ἐκρέμασα ἕνα ἄνθρωπον ἐπὶ ἀμοιβῇ ἑνὸς ταλλήρου καί τινων παλαιορούχων· ἂν λοιπὸν κανεὶς ἀπὸ σᾶς ἦνε διὰ κρέμασμα, σᾶς εἰδοποιῶ ὅτι θέλω κάμει μεγίστην συγκατάβασιν, καὶ ὅτι ἀναδέχομαι τὸ ἔργον μόνον διὰ τριάκοντα σολδία, χαρίζων περιπλέον καὶ τὰ φορέματα. »

—

Στρατηγός τις τῆς ἐποχῆς Λουδοβίκου τοῦ ΙΓ', ἔχων ὑπὸ τὰς διαταγάς του πολυάριθμον στρατὸν, πλὴν μὴ δυνηθεὶς νὰ διαλύσῃ τὴν πολιορκίαν πόλεώς τινος τῆς Γερμανίας, περικυκλωμένης ὑπὸ εὐαρίθμων ἐχθρικῶν στρατευμάτων, καὶ ἡττηθεὶς κατὰ κράτος, παρέσχεν ἀφορμὴν εἰς ἀσεῖον τινὰ ὅπως συνθέσῃ πρὸς τιμήν του τὸ ἑξῆς δίστιχον:

Ἀνεφάνη εἰς τὸν Ῥῆνον ζῶον μὲ ὁρμὴν πολλὴν,
ἔχον ἄπειρα ποδάρια, πλὴν διόλου κεφαλήν.

—

Ἠρώτα τις ἔν τινι μεγαλουπόλει τοὺς διαβαίνοντας περὶ τῆς ἀγούσης εἰς τὴν ἀστυνομίαν ὁδοῦ. Ἀστεῖός τις, ὅστις τὸν ἤκουσεν, ἀνεδέχθη νὰ τὸν ὁδηγήσῃ. « Ἅμα διέλθῃς, τῷ λέγει, τὴν μικρὰν ταύτην ὁδὸν, εἴσελθε εἰς τὸ ἀπέναντι ἐργαστήριον τοῦ χρυσοχόου, ἅρπασον ἐκ τῶν τυχόντων ἀδαμαντίνων κοσμημάτων, καὶ φύγε ἀμέσως· ἐντὸς ὀλίγων λεπτῶν θὰ ᾖσαι εἰς τὴν ἀστυνομίαν. »

—

Ἐπαρχιώτης τις, ὅστις παρὰ τοῖς συνδημόταις του ἔχαιρεν ὑπόληψιν σοφοῦ καὶ πραγματογνώμονος, διότι ἐγνώριζε νὰ ἀναγινώσκῃ ὀλίγον καὶ νὰ γράφῃ, ἐλθὼν εἰς Παρισίους, παρετήρησεν ἐπὶ τοῦ τεχνοσήμου ἱπποστασίου τινὸς τὰς ἑξῆς λέξεις: Ἐδῶ ἐνοικιάζονται ἄλογα. 1786. — « Θεέ μου! ἀνεφώνησεν ἔκπληκτος, ἀφοῦ εἰς ἓν μόνον ἱπποστάσιον ὑπάρχουσι χίλια ἑπτακόσια ὀγδοηντα ἓξ ἄλογα, πόσα θὰ εὑρίσκωνται εἰς ὅλην τὴν πόλιν; »

—

Γυνή τις ἐπαρχιῶτις παρήγγειλε τὸν μονογενῆ της υἱὸν, ἀπερχόμενον εἰς Παρισίους πρὸς ὑπηρεσίαν, ἅμα φθάσας ἐκεῖ νὰ τῇ στείλῃ ἐπιστολήν. Τὴν πρώτην ἡμέραν, καθ' ἣν οὗτος ἀπεκατέστη εἰς Παρισίους παρά τινι δικηγόρῳ, παρουσιασθεὶς εἰς τὸν κύριόν του καὶ δεικνύων μὲ ἦθος συνεσταλμένον τὰς ἐπὶ τῆς τραπέζης ἐπιστολὰς, « Αὐθέντα, τῷ εἶπε, σᾶς παρακαλῶ ἂν ἔχητε κανὲν παλαιὸν γράμμα, τὸ ὁποῖον δὲν σᾶς ἀναγκαιοῖ, κάμετέ μου τὴν χάριν νὰ μὲ τὸ δώσητε διὰ νὰ τὸ στείλω εἰς τὴν μητέρα μου, ἥτις περιμένει ἀνυπομόνως ἐπιστολήν μου. »

—

Ἀγαθός τις νεανίας συνέλαβε τὴν ἰδέαν νὰ παραγγείλῃ τὴν ἰδίαν του εἰκόνα. Φοβούμενος ὅμως μήπως οἱ γονεῖς τῆς νέας, δι' ἣν προώριζε τὴν εἰκόνα ταύτην, εὑρόντες κατὰ τύχην αὐτὴν εἰς τὰς χεῖρας αὐτῆς, δείξωσιν εἰς τὸ πρωτότυπον τὴν θύραν, εἶπεν εἰς τὸν ζωγράφον: «Κύριε, κάμε τὴν εἰκόνα μου ὡς σὲ παρήγγειλα, ἀλλὰ κάμε την τοιαύτην, ὥστε νὰ μὴ δύναται ἄλλος νὰ γνωρίσῃ ὅτι εἶνε ἰδική μου. »

—

Ἐνῷ Γασκόνος τις διηγεῖτο δημοσίως ἐν παράδοξον καὶ πρόσφατον νέον, εἷς τῶν περιεστώτων τὸν διέκοψε λέγων: « Ἀδύνατον εἶνε τοῦτο, διότι ἔχω ἐπιστολὴν τῆς 31 τοῦ ἤδη λήξαντος, ἥτις τὸ διαψεύδει. — Ἀλλ' ἐγὼ ἔχω ἐπιστολὴν τῆς 32, ἐπανέλαβεν ὁ πρῶτος, ἥτις ἐξ ἐναντίας τὸ ἐπιβεβαιοῖ. »

—

Φίλιππος ὁ Δ', βασιλεὺς τῆς Ἱσπανίας, ἀφοῦ ἀπώλεσε τὸ βασίλειον τῆς Πορτογαλλίας, ἔσχε τὴν ἰδέαν νὰ ἐπονομάσῃ ἑαυτὸν Μέγαν. Γελῶν λοιπὸν ἐπὶ τῷ ματαίῳ τούτῳ τίτλῳ αὐλικός τις, ἔλεγεν: « Ὁ βασιλεὺς καὶ Κύριος ἡμῶν ὁμοιάζει μὲ τὰς ὀπὰς τῆς γῆς· μεγαλύνεται καθόσον τῷ ἀφαιροῦν χώρας. »

—

Ἠρώτων ἄτομόν τι σφόδρα ἀφῃρημένον, ποία ἡμέρα ἦτο ἡ αὔριον. — « Μὰ τὴν πίστιν μου, ἀπεκρίθη οὗτος, δὲν γνωρίζω· τοῦτο μόνον ἠξεύρω ὅτι σήμερον εἶνε σάββατον. »

—

« Κατὰ πόσον διαφέρει πεντηκονταετὴς σύζυγος ἀπὸ τραπεζιτικὸν γραμμάτιον;—Τὸ μὲν γραμμάτιον ἀλλάσσεται, ἡ δὲ σύζυγος ποσῶς. »

Κυρία τις ἤρχετο νὰ παραλάβῃ μίαν τῶν γειτονισσῶν της διὰ νὰ ὑπάγωσιν εἰς τὸ ἀστεροσκοπεῖον καὶ νὰ θεωρήσωσι τὴν ἔκλειψιν τῆς σελήνης, ἥτις προαναγγέλθη ἀκριβῶς εἰς τὰς ἐννέα ὥρας· ἐπειδὴ δὲ ἡ καλὴ γειτόνισσα ἠργοπόρει νὰ ἐνδυθῇ καὶ ἡ ὥρα παρήρχετο, ἡ Κυρία ἦτο ἐν ἀνησυχίᾳ καὶ ἐφοβεῖτο μήπως δὲν προφθάσωσιν εἰς τὸ θέαμα. — « Μὴ βιάζεσαι τόσον, καλή μου φίλη, τὴν εἶπεν ἡ ἄλλη· δὲν ἠξεύρεις ὅτι ὅταν εἰδοποιοῦν εἰς τὰς ἐννέα ὥρας, ἀρχίζουσιν εἰς τὰς δέκα; »

ΠΕΡΙ ΑΙΝΙΓΜΑΤΩΝ.

Τὰ αἰνίγματα, καθὼς καὶ οἱ μῦθοι, ἔθελξαν καὶ ἐγοήτευσαν τοὺς ἀνθρώπους πάσης ἐποχῆς, διότι εἶνε ἀληθὲς ὅτι τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα ζητεῖ μετ' εὐχαριστήσεώς τινος νὰ εἰσδύσῃ εἰς τὰς ἀληθείας, τὰς κρυπτομένας ὑπὸ πέπλον κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον πυκνόν. Οἱ ἀρχαῖοι χρησμοὶ ἀπεφαίνοντο δι' αἰνιγμάτων, καὶ ὁ Σολομὼν ἀπεδείκνυεν ἐν αὐτοῖς τὴν σοφίαν του, ἀλλὰ τὸ Ἑλληνικὸν πνεῦμα ὑπερτέρησε πάντας. Ὁ Ἀριστοτέλης (Ποιητ. 21) δίδει καὶ τὸν ὁρισμὸν τοῦ αἰνίγματος, καὶ διατείνεται ὅτι καλὸν αἴνιγμα, ἐστολισμένον μὲ τὰς ἀποχρώσας περιπετείας καὶ ἀντιθέσεις, ἀποδεικνύει νοῦν εὔσοχον, φαντασίαν ζωηρὰν καὶ καλαισθησίαν οὐ τὴν τυχοῦσαν. Ἐκ πασῶν δὲ τῶν μεταφορῶν, παρατηρεῖ ὁ αὐτὸς φιλόσοφος, αἱ πνευματωδέστεραι εἰσὶν ἐκεῖναι, δι' ὧν δίδεται ζωὴ, κίνησις καὶ ἐνέργεια εἰς πράγματα, τὰ ὁποῖα αὐτὰ καθ' ἑαυτὰ εἰσὶν ἄψυχα.

Διαιροῦνται δὲ τὰ αἰνίγματα εἰς διάφορα εἴδη, πολλαπλασιαζόμενα ἀναλόγως τῆς εὐφυΐας καὶ τοῦ πνεύματος τοῦ γράφοντος. Κυρίως δὲ αἴνιγμα δυνάμεθα νὰ ὀνομάσωμεν ἐκεῖνο τὸ εἶδος τῆς συμβολικῆς, οὕτως εἰπεῖν, γραφῆς, ἐν ᾗ ὑποδηλοῦνται ἁπλῶς αἱ ἰδιότητες τοῦ εἰς λύσιν προτεινομένου πράγματος, εἴτε ἐμψύχου εἴτε ἀψύχου. Τοιοῦτον αἴνιγμα εἶνε τὸ ἑξῆς, ὑπαινιττόμενον τὸν οἶνον:

> Ἡ μήτηρ μου μ' ἐγέννησεν ἀσπλάγχνως πατηθεῖσα·
> ἡ δυστυχής! ἐξέπνευσεν εἰς τοὺς ἀφροὺς ταφεῖσα.
> Κ' ἐγὼ, σκληρῶς ἀποσπασθεὶς, εἰς φυλακὴν ἐκλείσθην,
> ἀλλὰ φρικτὴν ἐκδίκησιν φυλακισθεὶς ὡρκίσθην·
> καὶ μ' ὅσους ἤδη σχετισθῶ καὶ κάμω θιασώτας,
> εἰς ἀτοπήματα ὠθῶ καὶ καθιστῶ προδότας.
> Καὶ ὅμως εἶμ' εὐχάριστος· 'ς τοὺς οἴκους σας ἐμβαίνω,
> καὶ ἅπαντας εὐφραίνω.
> Θερμὸν δὲν εἶμαι, φίλε μου, πλὴν μάθε ὅτι καίω·
> ἂν ἔχῃς πνεῦμα, μ' ἔλυσες· ἂν ὄχι, ὤ! σὲ κλαίω.

« Τῶν γρίφων ἡ ζήτησις οὐκ ἀλλοτρία φιλοσοφίας ἐστὶν, » ἔλεγον οἱ ἀρχαῖοι, καὶ διὰ τοῦτο ἐπέδιδον ἰδίως εἰς τὰ διάφορα εἴδη τῶν αἰνιγμάτων, ἅτινα ἐθεώρουν ὡς χαρίεσσαν διατριβήν. (1) Πλὴν ἀπεδείχθη ὅτι εἰς ὅλα τὰ ἔθνη τοῦ κόσμου, μέχρι καὶ αὐτῶν τῶν Σινῶν, κατὰ διαφόρους βαθμοὺς τελειότητος ἦν εἰσηγμένη ἡ παιδιὰ αὕτη. Ἰδοὺ τί λέγει περὶ τούτου εἷς περίφημος συλλεκτὴς αἰνιγμάτων παντὸς ἔθνους: «Τὰ αἰνίγματα εἰσὶ κοινὰ εἰς ὅλους τοὺς κατοίκους τῆς γῆς· εὑρίσκονται λοιπὸν ταῦτα εἰς τὴν Κίναν, εἰς τὰς Ἰνδίας, εἰς τὴν Περσίαν, εἰς τὴν Ἀσίαν ἐν γένει καθὼς καὶ εἰς τὴν Εὐρώπην, καὶ δὲν ὑπάρχει λαὸς, ὅσον ἄγριος καὶ ἂν ὑποτεθῇ, εἰς ὃν νὰ μὴ ἀπαντῶνται ἴχνη αἰνιγμάτων. Ἵστε, κατ' ἐμὴν ἰδέαν, τὰ πάντα εἰσὶν αἰνιγματώδη ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ. Ἰδοὺ δύο αἰνίγματα, ἅτινα ἀπήντησα μεταξὺ ἡμιαγρίου τινὸς καὶ ἀποκέντρου ἔθνους· τὸ πρῶτον ὑπονοεῖ τὴν σκιάν, τὸ δὲ δεύτερον τὸ κάτοπτρον.

« Ποῖον εἶνε ἐκεῖνο τὸ πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον ἀκολουθεῖ τὸν ἄνθρωπον καὶ ἂν ἤθελε μεταβῇ εἰς ἑκατὸν τόπους, τὸ ὁποῖον συγκατοικεῖ μετ' αὐτοῦ χωρὶς νὰ ἔχῃ ἀνάγκην οὔτε φαγητοῦ οὔτε ποτοῦ, καὶ τὸ ὁποῖον δὲν φοβεῖται οὔτε ἀπὸ τὸ πῦρ, οὔτε ἀπὸ τὰ ὅπλα, εἰμὴ μόνον ἀπὸ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου;

« Τί πρᾶγμα εἶνε ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον εἶνε ἐστραμμένον πρὸς βορρᾶν ἐνῷ σὺ ἀτενίζεις πρὸς μεσημβρίαν, καὶ τὸ ὁποῖον συγκλαίει καὶ γελᾷ μετὰ σοῦ; »

Εἰς τὴν Ἀνατολὴν, ὡς καὶ εἰς τὴν Εὐρώπην, τὰ ἄνθη, εἰς ἃ διαφόρους ἀποδίδουσι σημασίας, χρησιμεύουσιν ἐπίσης εἰς σύνθεσιν αἰνιγμάτων, διαφοροτρόπως προτεινομένων κατὰ τὴν διάφορον σύνθεσιν τῆς ἀνθοδέσμης· τὰ οἰκογενειακὰ σύμβολα, τὰ δι' ὅπλων συμπλέγματα καὶ τὰ διάφορα ἐμβλήματα δύνανται καὶ αὐτὰ νὰ θεωρηθῶσιν ὡς εἴδη αἰνιγμάτων, δι' ὧν καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς πλέον μεμακρυσμένους χρόνους ἐξέφραζον τὰς ἰδέας των, ὅταν ἤθελον νὰ προσβάλλωσι τὴν φαντασίαν ζωηρότερον δι' ὁρατῶν σημείων παρὰ δι' ἁπλῶν λέξεων. Τοιοῦτον εἶδος αἰνίγματος δύναται νὰ θεωρηθῇ καὶ τὸ τῶν Σκυθῶν, οἵτινες προσέφερον εἰς τὸν Δαρεῖον, ἐλθόντα νὰ καταςρέψῃ τοὺς τόπους των, πτηνὸν, μῦν, βάτραχον καὶ πέντε τόξα.

Εἰς τὴν ἀρχαίαν Αἴγυπτον, καὶ ἰδίως εἰς τὴν Αἰθιοπίαν, τὰ αἰνίγματα ἦσαν ἐν μεγίστῃ ὑπολήψει, καὶ πολλάκις ἐκ τῆς λύσεως αὐτῶν ἐξηρτᾶτο ἡ λύσις μιᾶς πολιορκίας, ἢ ἡ παράδοσις μιᾶς πόλεως. Εἰς ἕνα τῶν τοιούτων διανοητικῶν ἀγώνων, ὁ βασιλεὺς τῆς Αἰθιοπίας ἐπρότεινεν εἰς τὸν βασιλέα τῆς Αἰγύπτου Ἄμασιν ὡς ζήτημα νὰ πίῃ ὅλον τὸ ὕδωρ τῆς θαλάσσης. Ὁ Ἄμασις ἀπεκρίθη εἰς τὸν Αἰθίοπα, κατὰ συμβουλὴν τοῦ Βίαντος, ἑνὸς τῶν ἑπτὰ σοφῶν τῆς Ἑλλάδος, ὅτι τότε θὰ ἔπινεν ὅλον τὸ ὕδωρ τῆς θαλάσσης, ἐὰν αὐτὸς ἐλάμβανε τὴν φροντίδα νὰ ξηράνῃ ὅλους τοὺς ποταμοὺς καὶ ὅλα τὰ ρυάκια, ἅτινα χύνονται εἰς τὰς θαλάσσας, ἢ νὰ μετατρέψῃ τὸ ῥεῦμα αὐτῶν· καὶ ἐνίκησεν.

Ὁ Σολομὼν, ὅστις ἠδυνήθη νὰ λύσῃ ὅλα τὰ αἰνίγματα, ἅτινα τῷ ἐπρότεινεν ἡ βασίλισσα Σαβὰ, ἐπὶ τέλους συνεπλάκη εἰς συναγωνισμὸν μετὰ τοῦ γείτονός του Χιράμ, βασιλέως τῆς Τύρου, ἐπιδεξιωτάτου εἰς ἔκθεσιν καὶ λύσιν αἰνιγμάτων. Κατὰ τὸν Φλάβιον Ἰώσηπον, ἐκθέτοντα τὰς λεπτομερείας τῆς νοητικῆς ταύτης διαμάχης, ὁ Χιράμ ἐνικήθη κατ' ἀρχὰς εἰς τὰ παίγνια ταῦτα τῆς φαντασίας, καὶ ἔμελλε νὰ πληρώσῃ σημαντικὰς ποσότητας χρημάτων εἰς τὸν Σολομῶντα, ἐὰν Ἀβδήμων, εἷς τῶν υἱῶν του, εἰς ἄκρον εὐφυὴς καὶ ἐπιδέξιος περὶ τὰ τοιαῦτα εἴδη τῆς παιδιᾶς, δὲν ἀνεδέχετο τὴν πάλην, καὶ οὕτω κατώρθωσεν οὐ μόνον νὰ ἐλευθερώσῃ τὸν πατέρα του τοῦ χρεωστουμένου φόρου, ἀλλὰ καὶ νὰ κερδήσῃ παρὰ τοῦ Σολομῶντος ἀπείρους χρημάτων ποσότητας.

Ἐπίσης εἰς τὴν Παλαιὰν Γραφὴν, ἐν τῇ βίβλῳ τῶν Κριτῶν, ὁ Σαμψὼν, νυμφευθεὶς μετά τινος Φιλισταίας κόρης καὶ τελῶν τοὺς γάμους του, προτείνει εἰς τριάκοντα νέους, οὓς ἐφιλοξένει, τὸ ἑξῆς αἴνιγμα, ἢ πρόβλημα, κατὰ τὴν Γραφήν: «Ἐκ τοῦ ἐσθοντος ἐξῆλθε βρῶσις, καὶ ἐξ ἰσχυροῦ ἐξῆλθε γλυκύ.» Τοῖς παρεχώρησε δὲ ἑπταήμερον προθεσμίαν διὰ νὰ σκεφθῶσιν, ὑποσχόμενος, ἂν ἐπετύγχανον νὰ λύσωσι τὸ αἴνιγμα, νὰ τοῖς δώσῃ τριάκοντα καλὰς ἐνδυμασίας. Αἱ περισσότεραι τῶν ἡμερῶν παρήρχοντο ἐν ματαίᾳ προσπαθείᾳ, καὶ ἤθελον παρέλθει ἅπασαι οὕτως, ἐὰν οἱ νέοι δὲν προσέτρεχον εἰς τὴν σύζυγόν του, ἥτις διὰ δακρύων καὶ παρακλήσεων κατώρθωσε νὰ μάθῃ παρ' αὐτοῦ τοῦ ἰδίου Σαμψὼν τὴν λύσιν τοῦ αἰνίγματος. Διεκοίνωσε λοιπὸν ἀμέσως τὸ πρᾶγμα εἰς τοὺς νέους, οἵτινες, ἐλθόντες τὴν ἑβδόμην ἡμέραν πρὸς τὸν Σαμψὼν, εἶπον: «Τί γλυκύτερον μέλιτος, καὶ τί ἰσχυρότερον λέοντος;» Καὶ τῳόντι ὁ Σαμψὼν εἶχε φονεύσει πρὸ ἡμερῶν λέοντα, καὶ διερχόμενος μετά τινα καιρὸν πλησίον τοῦ πτώματός του, εἶδε μελίσσιον πηχθὲν ἐντὸς τοῦ στόματος, ἐξ οὗ λαβὼν μέλι ἔφαγε. Κατὰ δὲ τὴν ὑπόσχεσίν του, καί τοι ἐννοήσας τὴν ἀπάτην, ἐξεπόρθησε γείτονα πόλιν τῶν Φιλισταίων, ἐφόνευσε τριάκοντα ἀνθρώπους καὶ ἐδωρήσατο τὰ φορέματά των εἰς τοὺς νέους.

Πλὴν τὸ αἴνιγμα τοῦτο τοσούτῳ σκοτεινὸν εἶνε, ὥστε ἀμφιβάλλομεν ἂν καὶ σήμερον ἠδύνατο νὰ ἐπιτευχθῇ ἡ λύσις του εἰς διάστημα δεκαπλάσιον τοῦ προταθέντος. Ἐκτὸς τούτου, οὐδεὶς ἤθελεν ἐπιθυμήσει τοιοῦτον θρίαμβον ἐπὶ τοιαύτῃ ἀμοιβῇ. Ὅθεν πλειοτέραν τρυφερότητα εὑρίσκομεν εἰς τὰ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων αἰνίγματα, ἂν θεωρήσωμεν ὡς ἐξαίρεσιν ἢ ὡς μῦθον τὸ αἴνιγμα τῆς Σφιγγὸς, ὅπερ ὁ τολμήσας νὰ ὑποσχεθῇ καὶ μὴ δυνηθεὶς νὰ λύσῃ ἔπρεπε νὰ σπαραχθῇ ὑπὸ τῶν ὀνύχων τοῦ συμμίκτου τούτου τέρατος. Γνωστὸν ὅτι τὸ περιβόητον αἴνιγμα ἐκεῖνο ὑπῃνίττετο τὸν ἄνθρωπον, ἡ δὲ περίληψίς του ἦτο ἡ ἐρώτησις: «Τί τετράπουν, δίπουν, τρίπουν;»

Μεταξὺ τῶν διαφόρων αἰνιγμάτων τῆς Ἑλληνικῆς Ἀνθολογίας, ἀπαντᾶται καὶ τὸ ἑξῆς, ἀποδιδόμενον εἰς Κλεόβουλον τὸν Λίνδιον, περὶ χρόνου:

> Εἷς ὁ πατὴρ, παῖδες δὲ οἱ δώδεκα· τῶν δὲ ἑκάστῳ
> κοῦραι τριήκοντα διανδιχῇ τὸ εἶδος ἔχουσαι,
> αἱ μὲν λευκαὶ εἰσὶν ἰδέειν, αἱ δὲ αὖ τε μέλαιναι·
> ἀθάνατοί τε ὄντες ἀποφθινήθουσιν ἅπαντες.

Ἐπίσης ἕτερον, ὑπαινιττόμενον τὸν καπνὸν, ἀπαντᾶται μεταξὺ διαφόρων ποικίλων ἐν τῇ Λατινικῇ Συλλογῇ τῶν Συμποσιακῶν, ὅπερ μεταγενέστερος κάλαμος ἐστιχούργησεν οὕτω:

> Ἀπὸ μητέρα πορφυρᾶν γεννῶμαι μαῦρον βρέφος,
> πτερὰ δὲν ἔχω καὶ πετῶ μὲ τὰς νεφέλας νέφος·
> αἱ κόραι ὅσαι μ' ἀπαντοῦν δὲν κλαίουν καὶ δακρύουν,
> πρὸς τοὺς ἀνέμους φέρομαι κ' οἱ ἄνεμοι μὲ λύουν.

Καὶ παρὰ Ῥωμαίοις ἐπίσης βλέπομεν τὴν αὐτὴν ἅμιλλαν καὶ φιλοτιμίαν περὶ τὴν ἐπιννόησιν διαφόρων αἰνιγμάτων. Ἐφ' ᾧ ἀπαντῶμεν καὶ τοὺς Κικέρωνας, καὶ τοὺς Κουϊντιλιανοὺς καὶ τοὺς Βιργιλίους εὐαρεστουμένους εἰς σύνθεσιν αἰνιγμάτων διαφόρων γενῶν. Καὶ τῳόντι, καὶ σπουδάζων ἀκόμη ὁ Κικέρων ἐν τῇ περιγραφῇ τῆς ἱστορίας του, τί ἄλλο μᾶς παρέχει ἢ αἴνιγμα, ὁρίζων αὐτὴν οὕτω: «Ποῖον εἶνε ἐκεῖνο τὸ πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον χρησι-

(1) Ἰδ. Ἀθ. Δειπνοσοφ.—Σαπφώ.—Μέγας ἀριθμὸς αἰνιγμάτων ἀπαντᾶται καὶ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ Ἀνθολογίᾳ.

μεύει ὡς στήλη σημειοῦσα τὴν πορείαν τοῦ χρόνου, ὡς φῶς τῆς ἀληθείας, ὡς ζωὴ τῆς μνήμης, ὡς ὁδηγὸς τῶν πράξεών μας καὶ ὡς διερμηνεὺς τῆς ἀρχαιότητος;»

Τοὺς Ῥωμαίους ἐμιμήθησαν οἱ Βυζαντινοὶ ὡς πρὸς τὴν χρῆσιν τῶν αἰνιγμάτων. Τὸ περίεργον δὲ εἶνε ὅτι, ἐνῷ αὐτὴ ἡ Κωνσταντινούπολις καὶ τὰ περίχωρα αὐτῆς διηρπάζοντο καὶ ἐλεηλατοῦντο ἀπὸ τὰς συχνὰς ἐπιδρομὰς τῶν Σαρακηνῶν, Γότθων, Σκυθῶν, Ἀράβων, Βουλγάρων καὶ λοιπῶν, οἱ αὐτοκράτορες Δοῦκαι, Μονομάχοι, Βοτανιάται, Κομνηνοὶ, Ἄγγελοι, Παραπινάκαι, Ῥωμανοὶ κλπ. ἐκτὸς τῶν καθημερινῶν θρησκευτικῶν λογομαχιῶν καὶ φιλαρχικῶν διαπληκτισμῶν, εἶχον τὸν καιρὸν νὰ καταγίνωνται εἰς λύσεις αἰνιγμάτων! Ὅταν δὲ οἱ καλήτεροι πεπαιδευμένοι τῶν ἀνεπιστρεπτὶ ἀποπτάντων ἐκείνων χρόνων, οἱ Δοῦκαι, Λέοντες, Πορφυρογέννητοι κλπ. κατεγίνοντο εἰς συνθέσεις αἰνιγμάτων, καρκίνων, μανδηλίων, ἀναγωγῶν, ἀλληγοριῶν καὶ τῶν τοιούτων παιδαριώδους φαντασίας ἀποκυημάτων, διατί νὰ μὴ παρακμάσῃ ἡ Ἑλληνικὴ φιλολογία; Δικαιοτέραν παρὰ τὴν Βυζαντινὴν πτῶσιν δὲν ἀπαντῶμεν ἴσως εἰς ὅλην τὴν ἱστορίαν.

Ἰδοὺ τινὰ τῶν αἰνιγμάτων τούτων, περιεργείας χάριν, τὰ πλεῖστα εἰς στίχους πολιτικοὺς Ἰαμβικοὺς, κατὰ τὸ τότε παραδεδεγμένον μέτρον ἐν τῇ ποιήσει. Εἰσὶ δὲ τοῦ σοφωτάτου Ψελλοῦ πρὸς τὸν βασιλέα Μιχαὴλ τὸν Δοῦκαν αἰνίγματα τρία, ὧν τὸ πρῶτον νοῦς ἐστὶν ἢ ἄγγελος, τὸ δεύτερον οὐρανὸς καὶ τὸ τρίτον ἐνιαυτός.

1.

Ἔστι τι ζῶον λογικὸν, δέσποτα στεφηφόρε,
ὁρῶν οὐκ ἔχον ὀφθαλμοὺς, ἐκτὸς ποδῶν βαδίζον·
ἐστερημένον κεφαλῆς, ἀκέραιον τὰς φρένας,
πνεύμονος ἄτερ καὶ λοβῶν, καρδίας καὶ κοιλίας·
ἐστερημένον τοῦ παντὸς, τινὸς οὐ λελειμένον.
Τί τοῦτο; φράσον, λέξον, ἔξειπε, δήλωσον, γράψον,
ὡς συνετὸς, ὡς νουνεχὴς, ὡς ὑπερφέρων πάντων.

2.

Σφαῖρά τις ὕπερθεν τῆς γῆς πετάλοις σκεπομένη
ὕπτιος ὑπανάκειται ὕδατος πεπλησμένη,
καιρῷ προσφόρῳ λάμπουσα, πάλιν μαραινομένη,
ἀλέαν ἀποτίκτουσα, σβεννύουσα τὴν ζέσιν.
Τοῖς εὐπαθοῦσι πρόσφορος, τοῖς δυσπαθοῦσι πλέον,
νοσήματα γεννητικὴ, λυτήριον τῆς νόσου.
Τίς αὕτη, πορφυρόβλαστε, τῆς λύσεως τίς λόγος;

3.

Εἶδος ἀῤῥήτοις ὄμμασι, δέσποτα στεφηφόρε,
νέον πρεσβύτην ἐν ταὐτῷ τέλειον, λελειμένον,
ὑψιπετῆ καὶ χθαμαλὸν, κλονούμενον, ἑδρᾶτον,
φωτίζοντα, σκοτίζοντα, τέμνοντα συνουλοῦντα·
Τοὺς μὲν ἐκ γῆς ἀνάγοντα τοὺς δὲ πρὸς γῆν κρατοῦντα,
καὶ σώζοντα καὶ τῇ φθορᾷ τῆς ὕλης συμπηγνύντα.

Ὡς ἐκ τῆς ὑποδοχῆς λοιπὸν, ἧς τὸ αἴνιγμα ἔτυχε παρὰ πᾶσι τοῖς ἔθνεσι, καὶ ἰδίως παρὰ τοῖς σοφοῖς καὶ συγγραφεῦσι πασῶν τῶν κοινωνιῶν, δυνάμεθα νὰ θεωρήσωμεν αὐτὸ ὡς σπουδαίαν, οὕτως εἰπεῖν, παιδιὰν, ἀκονίζουσαν τὸ πνεῦμα καὶ καθιστῶσαν ἐνεργὸν καὶ ζωηροτέραν τὴν μνήμην. Διότι, ἐπειδὴ τὸ αἴνιγμα περιστρέφεται διηνεκῶς εἰς τὴν ἀλληγορίαν παντὸς πράγματος, ἱστορίας, μυθολογίας, ἠθῶν καὶ ἐθίμων καὶ μυρίων ἄλλων ἀντικειμένων, ἅτινα ἀπαιτεῖται νὰ ἐντυπώσωμεν καλῶς εἰς τὸν νοῦν μας ἂν θέλωμεν νὰ ἐπιτυγχάνωμεν συνήθως εἰς τὴν λύσιν αὐτοῦ, διὰ τοῦτο δυνάμεθα εἰπεῖν ὅτι χρησιμεύει ὡς γύμνασμα, ἢ ὡς ἐνθύμιον παντοίων γνώσεων.

Ὑπὸ τὸν τίτλον τοῦτον οἱ εὐφυεῖς Γάλλοι, ἀδιακόπως ἐπινοοῦντες, καταχωρίζουσιν εἰς τὰ Περιοδικὰ αὐτῶν Συγγράμματα διάφορα λαβυρινθώδη προβλήματα ἢ γρίφους, ὧν ἡ λύσις ἔγκειται ἐν τῇ ἐπιτυχίᾳ τῆς εὑρέσεως ἑνὸς μόνου στοιχείου, αὐτόχρημα τῆς κλειδός.

Κατὰ μίμησιν τούτων θέλομεν παραθέτει καὶ ἡμεῖς τοὐντεῦθεν ἐν τῇ θέσει τῶν Αἰνιγμάτων φυλλαδίων τινῶν τῆς Ἑπταλόφου τοιούτους γρίφους ἢ διπλωματικὰς κλεῖδας, προκαλοῦντες διὰ συναγωνισμοῦ τὴν λύσιν καὶ εὕρεσιν αὐτῶν.

Ἀπαρχόμενοι δὲ σήμερον διὰ τοῦ παρὰ πόδας, κηρύττομεν ὅτι τῷ λύτῃ δωρηθήσεται τὸ Α΄ ἔτος τῆς Ἑπταλόφου. Προσθέτομεν δὲ ὅτι, ἑκάστου τοιούτου γρίφου τὴν λύσιν θέλομεν παραθέτει, οὐχὶ ἐν τῷ ἀμέσως ἑπομένῳ, ἀλλ' ἐν τῷ μετὰ ταῦτα φυλλαδίῳ, ἢ μᾶλλον ὁπότε ἠθέλομεν δημοσιεύσει νέον εἶδος διπλωματικῆς κλειδός· ὥστε μέχρι τούτου δύναται ὁ εὑρὼν τὴν μυστικὴν κλεῖδα τοῦ πολυδαιδάλου τούτου παιγνίου νὰ ἀποστείλῃ ἡμῖν αὐτὴν ἐνυπογράφως, ὅπως παρατίθεται ὑπὸ τὴν λύσιν καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ.

Σημειωτέον ὅτι τὸ παρατιθέμενον τοῦτο εἶδος τῆς συμβολικῆς γραφῆς διαφέρει ἐπαισθητῶς τοῦ δυσκόλου ἐκείνου καὶ αὐτόχρημα γριφώδους εἴδους τῆς διπλωματικῆς κλειδός, ὅπου ἕκαστον γράμμα τοῦ ἀλφαβήτου παρίσταται δι' ἑτέρου τινὸς σημείου, ἢ ὅπου πολλάκις τὰ γράμματα μεταλλάσσονται ὥστε παριστῶσιν ἄλλοτι, ἢ ὅπερ φαίνεται. Τοιαῦτα εἴδη γρίφων ἐλπίζομεν νὰ παραθέσωμεν ἀκολούθως, ἀποκλειστικῶς ὅμως διὰ ἰδιαιτέραν τινὰ τάξιν τῶν ἀναγνωστῶν μας, πολὺ σπανίαν ἴσως, δι' ἣν ἀποβαίνει εὐχερεστάτη ἡ λύσις καὶ τοῦ στρυφνοτέρου ἐξ αὐτῶν ἀμέσως μετὰ τὴν δευτέραν ἢ τὸ πολὺ τρίτην ἀνάγνωσιν.

ΗΣΙΛΑΣΥΡΧ.

Εμοτραεανιαταννεγεματαδορν'ηκσηνθοπα
Εμνοτνορυφεζανηελπηδωριεφπασνοναρυο
Σνηνταιδρακνωτνωεθνανηνπρετνητιοκανηκσιρυε
Οπαατμωρχιακατωφκ'ςαιδωυεανηκσυθεμ
Νωτνωγυρετπυοτνητνινοκανηζανιετνοεννο
Σωθακαρυα'ςνωτνωρεθιατ'ηναχαανηζιγυρετπ —
Ϋοτυομοτνεςοδιλλασυρχυοδιτ'ενιεοτνοτπαργ
Νηνταιεθατσαυοτυοθοπςωισαμυαθιεζινοκιε
Οςοτσεροκαεδςοθοπυοφαλοατιεζιγγε
Ιατεφερτσςορπςυοτςαρεθιαςαιεθςανοδηνωτηζ.